

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра китайської філології

Кваліфікаційна робота магістра з китайської філології
на тему: **“ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КИТАЙСЬКИХ
ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ”**

Допущено до захисту

Студентки групи МПкит 53-18

«___» _____

року

факультету сходознавства

освітньо-професійної програми 035

Філологія

за спеціальністю 035.065 Східні мови та
літератури (переклад включно), перша —
китайська

Ужви Марії Олександрівни

Завідувач кафедри

Науковий керівник:

к. філ. н., доц. Сіленко Н.В.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

(підпис)

(ПБ)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ КИТАЙСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ	7
1.1. Вивчення тексту вітчизняними і зарубіжними вченими.....	7
1.2. Структурні особливості тексту.....	22
1.3. Основні характеристика економічних текстів	25
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	31
РОЗДІЛ 2. ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КИТАЙСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ.....	33
2.1.Лексичні особливості китайських економічних текстів.....	33
2.2.Термінологізація економічного тексту в китайській мови.....	37
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	45
РОЗДІЛ 3. ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КИТАЙСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ.....	47
3.1. Граматичні особливості китайських економічних текстів.....	47
3.2 Граматичні особливості вираження темпоральності дії в китайській мові.....	55
3.3.Аналіз економічних текстів за інституційними ознаками.....	58
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	64
ВИСНОВКИ.....	66
简评.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	71

ВСТУП

В даний час, процес глобалізації зачіпає всі сфери життя суспільства, в тому числі і економіку. Китай, колись закрита і таємнича країна, після політики реформ і відкритості "改革 开放" в 1978 році не тільки послужила початком економічного розвитку, а й соціального, духовного. У другій половині ХХ століття КНР вже справляла величезне враження своїм різким економічним підйомом за такий короткий термін. Наприклад, всім відоме місто Шеньчжень в 1979 році було обране в якості нової економічної зони, що вплинуло на його бурхливий розвиток. Зараз з маленького річкового міста, перетворилося в транспортне, фінансове, економічно конкурентоспроможне місто країни, в 2008 було обране Юнеско "творчим містом дизайну" і звичайно стало мрією для багатьох громадян Китаю. Зараз КНР займає лідируючі позиції в економіці.

Знання мови, культури, етикету – це все необхідно для підтримки відносин з іншими країнами. Перекладачі повинні володіти величезними навичками і досвідом, для роботи в економічній сфері.

Актуальність теми обумовлена: загальною тенденцією сучасних лінгвістичних досліджень, що спрямовані на вивчення лінгвістичних аспектів китайських економічних текстів; пошуком нових видів вивчення характеристик економічного тексту, що є дуже важливим для подальшого вивчення мовної структури даного типу тексту, а також вивчення структурних та змістової зв'язності китайського економічного тексту, що є дуже важливе для вивчення граматичних та лексичних особливостей китайських економічних текстів.

Об'єктом даного дослідження є китайські економічні тексти.

Предметом дослідження є лексико-граматичні особливості економічних текстів, китайською мовою.

Мета роботи – виявлення лексико-граматичних особливостей китайських економічних текстів.

Поставлена мета зумовила необхідність розв'язання таких **завдань**:

1. Визначити основні характеристики та проаналізувати особливості економічного тексту.
2. Розглянути функціонування лексико-граматичних особливості китайського економічного тексту.
3. З'ясувати природу особливостей засобів мови, які надають певний характер китайським економічним текстам.

Матеріалом даного дослідження стали китайські економічні тексти з суто китайських сайтів, а також друковані економічні статті та промови політиків.

Теоретичною базою дослідження є роботи лінгвістів В. Є. Черняківської [63], Є. І. Шейгал [67], А. Н. Баранова [4], А. П. Чудінова [64], китайського лінгвіста Liu Guifang [72], в цих працях можна знайти основні характеристики тексту і тексту. Теоретичні питання допомогли вирішити праці В. І. Горєлова [9], [10], [11], [12], Г. О. Винокура [6], С. К. Гураль [13], Н. А. Дьоміна [14], Чжан Шоукан [73] і Чжу деси [74]. Найбільше прикладів в текстах своїх роботах приводять Н. А. Дьоміна [14], В. І. Горєлов [11,12], А. Л. Семенас [50]. Завдяки теорії і наведеним прикладам, вдалося глибоко вивчити матеріал і приступити до ретельного аналізу перекладу.

При виконанні даної роботи були використані наступні **методи дослідження**: метод критичного аналізу, який було використано для вивчення основи наукових робіт, метод суцільної вибірки, що застосовувався під час пошуку фактичного матеріалу та прикладів із друкованих та електронних джерел Китаю; функціональний метод, що стосувався комунікативно-системних досліджень китайських економічних текстів; описовий метод, який сприяв на інтерпретацію змісту китайських економічних текстів з точки зору їх граматичних та стилістичних особливостей.

Наукова новизна наших результатів полягає в тому, що вперше було проведено аналіз в українському мовознавстві, китайських економічних текстів, було проведено порівняльний аналіз китайської мови, а саме текстів економічного

характеру з українською мовою. Було визначено основні ознаки функціонального стилю в українському китаєзнавстві.

Теоретичне значення роботи полягає в дослідженні актуальних питань, пов'язаних з особливостями текстів китайського економічного тексту .

Практичне значення даної роботи результати нашої роботи можуть бути використані у перекладацькій практиці та у викладанні китайської мови та теорії перекладу та лінгвістики китайської мови. Наше дослідження поглиблює знання про лінгвістичні особливості китайської мови.

Апробація роботи проводилась на студентській міжнародній науково-практичній конференції “Ad orbem per linguas, До світу через мови”(КНЛУ , 20-22 березня 2019, с. 206-208). Тема доповіді “Лексико-граматичні особливості китайських економічних текстів”.

Обсяг і структуру дослідження дане дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу та загальних висновків, списку використаних джерел (91 позиція). Повний обсяг дипломної роботи — 79 сторінок , основний зміст викладено на 70 сторінках.

Вступ містить наступні пункти: актуальність обраної теми, об'єкт, предмет, мету і завдання роботи, опис методологічного підґрунтя дослідження та матеріалів дослідження, теоретичну значущість, практичну значущість і опис структури роботи.

У другому розділі вначаються граматичні особливості китайських економічних текстів, В третьому розділі визначено типи зв'язку, здійснено компонентний аналіз спеціальних лексичних одиниць – термінів, двоскладових і трискладових термінів, фонових слів, складноскорочених слів, професіоналізмів і найменувань. Застосовано всі дані дослідження для лексико-граматичного аналізу особливостей китайського економічних текстів.

У висновку наведені підсумки дослідження, основні висновки, визначені перспектива подальшого дослідження за заданою темою.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ КИТАЙСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ

1.1. Вивчення тексту вітчизняними і зарубіжними вченими

В кінці 60-х рр. ХХ ст. з'явилася і стала крилатою фраза, яка звучить і нині: "Ми говоримо не словами і реченнями, а текстами". До цих пір, визнаючи текст вихідною реальністю філології, більшість лінгвістів бачило в ньому джерело знання про одиниці і устрій мови. "І лише зовсім недавно, коли раптом утвердилася прописна істина, що мова існує все ж не заради самої себе, а як засіб вираження думок і почуттів, виник інтерес до тексту як такого" [11, с. 68].

Можна говорити про широке і вузьке розуміння тексту в спеціальній літературі. Гранично широке – в семіотиці, як осмислена послідовність будь-яких знаків, будь-яка форма комунікації: ритуал, обряд, картина, музичний твір, "сукупність знаків, що складають певну ділянку простору", "", пейзаж, людина і його "его.

“Вербальний текст має спільну з матеріальним текстом властивість просторовості. Перший перетворюється в другий за посередництвом ментального простору” [2, с. 26]. “Також в постструктуралізмі буквально все стало розглядатися як текст: література, культура, суспільство, історія, людина, весь світ, все буття. Таке широке розуміння тексту непродуктивне, втрачає ознаки конкретного об'єкта дослідження, стає метафорою, переміщуючись з області науки в область літературної есеїстики” [13, с. 64].

“Більш логічно було б говорити про загальну властивість системності всіх цих феноменів як про їх сутнісні властивості. Текст у вузькому термінологічному значенні – вербальний, який відповідає ознакам текстуальності, що має специфічні текстові категорії.” [5, с. 32]

Існує розмежування широкого і вузького розуміння тексту і на іншій підставі: текст в широкому сенсі – те саме, що мова, а у вузькому – це одиниця мови. "Текст – один з найскладніших об'єктів вивчення, багатоаспектний, практично і теоретично невичерпний... В ньому схрещується дії всіх факторів, що формують мову, мовне спілкування... Всі одиниці, категорії мови знаходять справжнє існування саме в текстах, існують для оформлення текстів" [2, с. 54].

У тексті "зустрічаються" мова і екстралінгвістичні чинники, мова і людина, мова і позамовна реальність, біологічне, соціальне, психічне, матеріальне і духовне. "Різноплановість тексту: однією стороною він звернений до позамовної дійсності, і його змістовна структура переважно зумовлюється зв'язками між відображеними подіями. Першою формується семантична, другою – смислова структура тексту"[7, с. 65].

Текст – "заданий первинний спосіб існування мови" [1, с. 32]. Здатність розуміння і правильної побудови різних типів тексту з урахуванням сфери вживання, специфіки конкретної ситуації – прояв комунікативної компетенції носіїв мови, що відбувається частково в процесі соціалізації, частково в освітньому процесі.

Вивчення тексту, який став з другої половини ХХ ст. домінуючим об'єктом лінгвістичних студій, зажадало акумуляції і синтезування досягнень не тільки філологічних, а й багатьох інших гуманітарних наук, інтердисциплінарного підходу. Сформувалися нові дисципліни: загальна теорія тексту (на перетині інформатики, герменевтики, лінгвістики, прагматики, семіотики, психології, соціології, риторики, книгознавства), лінгвістика тексту і її субдисципліни: граматики (власне кажучи, синтаксис), семантика і стилістика тексту, велика увага приділяють прагматичному аспекту. Таким чином, охоплені всі три сторони (аспекти) знакових відносин, також додатково підтверджується знакова природа тексту. У розумінні "сфер впливу", розмежування предметів дослідження та характеру взаємовідносин текстових дисциплін – єдність відсутня.

Так, А. І. Горшков, В. Г. Костомаров заперечують проти включення стилістики тексту в лінгвістику тексту на підставі різних підходів до дослідження тексту. Лінгвістика тексту, на їхню думку повинна займатися переважно дослідженням зв'язків між реченнями і групами речень, а вживанням мови повинна займатися стилістика (яка, вважають автори, завжди є стилістика тексту). Стилiстика проголошується “свого роду вершиною дослідження мови”. “Розширення об'єкта лінгвістики тексту може привести до “розчинення” лінгвістики тексту в стилістиці тексту” [14, с. 52]. По суті, це невиправдане повернення до концепції школи естетичного ідеалізму (школи К. Фосслера).

А. А. Ворожбитова, в свою чергу, стверджує, що тільки лінгвістика під егідою риторики (“лінгвориторична парадигма”) здатна розкрити всі аспекти змістовної і смислової структури тексту [3, с. 32].

Досить часто предмет лінгвістики тексту звужується за рахунок понять тексту та дискурс-аналізу як окремої дисципліни. У цьому випадку (відволікаючись від багатозначності терміна) приймається положення, згідно з яким текст – це “зв'язний текст екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами...” [13, с. 42]. Але в такому розумінні дискурс-аналіз є лише складовою частиною всеосяжної теорії лінгвістики тексту. Сучасна лінгвістика тексту охоплює проблеми мови і мовлення, тобто вживання мови, статичні і динамічні моделі тексту. Вичерпний аналіз тексту передбачає врахування всіх факторів.

На рубежі ХХ-ХХІ ст. цікаві перспективи дослідження тексту як самоорганізуючої системи задає нова дисципліна – лінгвосинергетика. З позицій цієї науки текст розглядається як “тимчасовий стан відносної стійкості системи” [6, с.33]. Основні дискусійні аспекти в дослідженні тексту – це проблема його відношення до мови, дефініція і типологія тексту, проблеми представлення плану змісту. Можна, мабуть, говорити про тенденції визнання тексту не тільки комунікативною, але і мовною одиницею, відповідно до текстового рівня системи

мови. Мікротекст визнається вищою одиницею верхнього, синтаксичного ярусу (рівня) мовної системи і вивчається переважно в рамках синтаксису тексту. Макротекст (цілий мовленнєвий твір/цілісний текст) "за самою своєю природою не піддається визначенню в рамках граматики... Це явище, перш за все, соціально-мовленнєве, комунікативна одиниця найвищого рівня..." [11, с. 43].

Макротексти досліджуються традиційно в літературознавстві, риториці, стилістиці тексту. Зустрічається і категорично негативна думка з приводу приналежності якої б то не було одиниці тексту до мови. М. А. Кронгауз: "... текст природніше розглядати саме в рамках мови", "дивно говорити про існування тексту в мовній системі", "про текст навряд чи можна говорити, що він існує в мові подібно слову або будується за певними правилами як речення" [8, с. 65]. Однак ця категоричність входить в протиріччя з обґрунтуванням автором здатності розв'язувати текстові семантичні завдання: "Рішення текстових завдань спирається на одну з головних мовних здібностей – розуміння тексту, а також на вміння здійснювати з текстами різні інтелектуальні операції" [8, с. 87]. Так само категоричний Г. Я. Солганик: "Було б невірно розглядати текст як одиницю мови". На противагу винесено твердження: "Тексти створюються за законами мови. Але в мові містяться не тексти, а програми формування текстів" [22, с. 43].

Саме факт існування таких "програм" – схем, моделей побудови – в мовній свідомості поклав край сумнівам у віднесеності речення не тільки до мови, а й до мовлення. Аналогічно В. Г. Костомаров, не визнаючи мовного статусу тексту, свідчить: "Стилістика текстів постає як регулюючий звід конвенціональних, кодифікованих і неписаних правил і схем функціонування мови, що існують в нашій свідомості" [15, с. 21]. Але хіба наявність якихось схем, моделей, зразків, конструктів в свідомості – не прояв мови як інваріанта, соціальної передумови його мовної реалізації, вживання.

Ю. А. Левицький заперечує, що правила побудови тексту закладені в системі мови, і вказує на неможливість чисто формального, перш за все дистрибутивного

визначення тексту – на відміну від одиниць нижчих ярусів системи. І разом з тим в якості основного аргументу автор констатує, що "мова призначена для створення тексту, а не окремих висловлювань" [15, с. 44]. Але якщо мова призначена для комунікації, то вся його система повинна бути зорієнтована на реалізацію насамперед цієї функції.

Мова повинна бути механізмом, що активізується в процесі його використання для здійснення комунікативних цілей. І в першу чергу це стосується одиниці, що реалізує цю функцію (Ф. Данеш, К. Глаузенбас, Д. Неріус, Й. Шарнхорст, О. І. Москальська, О. Л. Каменська). На користь мовного статусу тексту свідчать наступні фактори: обов'язкова наявність внутрішньо-текстових зв'язків; наявність в тексті структур, які не можна з достатньою повнотою описати в рамках мовних одиниць нижчих рівнів. "Вагомим зовнішнім аргументом на користь мовного статусу тексту може служити виявлення в корі головного мозку мовних зон, відповідальних за поетапну побудову тексту" [21, с. 31]. "Додатковим фактором може служити співвіднесеність рівнів мови, включаючи текстовий, з рівнями знання: сукупне знання про світ – вся сукупність текстів; галузь знання – область текстів (наприклад, економічний дискурс); фрагмент знання – текст; судження – речення; поняття – лексичний рівень; незавершене поняття – морфологічний рівень; розрізнення понять – фонологічний рівень" [20, с. 43].

"Складна природа тексту обумовлює проблематичність його однозначного, достатнього визначення. Існує 300 різнотипних дефініцій тексту" [4, с. 33]. "Ряд підстав для визначення тексту охарактеризований Т. Левандовським: інтра- і екстра-текстові, комунікативно-прагматичні, фундаментально-теоретичні, системно-функціональні, психолого-процедурні" [23, с. 86]. Фактично частіше даються не власне дефініції, а "операціональні" визначення – через виділення текстоутворюючих критеріїв, або ознак, або текстових категорій. "Останні можуть бути конститутивними, що дозволяють відрізнити текст від не тексту; жанрово-стилістичними, орієнтованими на певні функціональні різновиди текстів;

змістовними або семантико-прагматичними (інформативність, модальність, адресність, образ автора і т.д.); формально-структурними (членування, композиція та ін.)” [13, с. 53].

Найбільш цитована у вітчизняній лінгвістиці дефініція цілісного тексту, запропонована І. Р. Гальперінім. Відштовхуючись від неї, але з критичними поправками, А. І. Горшков надає свою, що об'єднує операційний і інтерпретаційний тип визначення тексту: текст – "це виражене в письмовій або усній формі, впорядковане і завершене словесне ціле, що містить в собі певний зміст, співвідносне з одним із жанрів художньої або нехудожньої словесності, відмежоване від інших подібних цілих і в разі необхідності відтворюється в тому ж вигляді" [5, с. 88].

Із ознак, не включених в наведену дефініцію, найбільше істотними рекомендуються три: інтенціональність, прийнятність і інтертекстуальність. Інтенціональністю називається "свідомий намір досягти певних цілей за допомогою даного тексту, тобто єдина цільова установка". Прагматичний критерій прийнятності (акцептабельності) "означає згоду адресата або певної аудиторії розглядати дану послідовність речень в якості тексту". Інтертекстуальність розуміється, з посиланням на М. Фуко, "як елемент епістемі, тобто знання, властиве цій епосі історії даного суспільства..." [4, с. 84].

Як будь-який знак існує тільки в системі, так і окремий текст певного функціонального стилю, створюється і сприймається в "міжтекстовому просторі" своєї і інших епох, з "оглядкою" на прецеденти, ідеали, авторитети, смаки, особисті пристрасті автора і реципієнта. Міжтекстовий зв'язок – "виражені за допомогою певних словесних прийомів відсилання до іншого (або інших) конкретного тексту" [16, с. 76].

З інтертекстуальністю в такому розумінні пов'язані проблеми імпліцитності, підтексту як способу "співвіднесення сприйманого і інтерпретованого читачем тексту із зовнішнім світом, заданому в ньому не "безпосередньо", а за допомогою

різного роду "підказок", недомовок, натяків" [18, с. 78], тобто універсальної текстової категорії "зв'язок із середовищем". Цей аспект активно досліджується і описується в рамках лінгвосинергетичної парадигми.

Нинішній стан справ в області типології текстів характеризується як найслабше місце в теорії тексту. Констатується відсутність в дослідженнях єдиної методологічної бази, певна інтуїтивність і наукова нестрогість підходів. Деякі лінгвісти, наприклад Г. Зітта (ФРН), заперечують саму можливість наукової, побудованої на єдиних умовах типологізації текстів. На вершину ієрархічної типології текстів можна було б помістити критерій текстуальності:

- власне тексти, що відповідають всім умовам (вербальні),
- гібридні ("змішані", "полікодові", "креолізовані"),
- псевдотексти,
- "гіпертексти." [32, с. 43]

Звернення мовознавства до одиниць комунікації зажадало нового осмислення ролі одиниць всіх рівнів мовної системи в плані співвідношення категорій форми і змісту, взаємозв'язку вербалізованих і невербалізованих засобів вираження при передачі позамовної інформації. Це і створює складності в дослідженні семантики тексту, в розкритті і розмежуванні значення, в розумінні взаємодії експліцитних і імпліцитних способів передачі компонентів позамовного змісту. Одна з причин цієї складності – недооцінка системного характеру тексту і універсальних властивостей системи, перш за все зв'язку з середовищем. Позамовна дійсність – це і є те середовище, тобто система більш високого порядку, в якій існує мова.

Реалізуючи зв'язок із середовищем, мова, маючи свою форму і свій зміст, постає формою для передачі позамовного змісту. Облік фонових знань комунікантів, пре- і постсупозицій, розкриття асоціативних, підтекстових і інтертекстових компонентів змісту базується на біологічних, фізіологічних, психічних, ментальних особливостях природи користувачів, їх матеріального та соціального середовища. Все це закладено в механізмі мови. Імпліцитність – одне з універсальних, власне

текстових властивостей. Мова дійсно "скроєна за міркою людини". Є засоби вираження різної природи, і всі вони прямо або опосередковано зберігають свої "сліди" в мовному аспекті тексту.

Успішне вирішення всього кола текстових проблем гарантується інтердисциплінарним підходом, розвитком наук, що відповідають різним аспектам природи мови. Всі вони об'єднуються родовими термінами "теорія тексту", "лінгвістика тексту".

Текст постає перед нами як точка, в якій сходяться всі підходи до мови. Він виявився не тільки вихідним матеріалом для названих напрямів лінгвістичного пошуку, а й визначив предмет одного з них – предмет "лінгвістики тексту" [11, с. 42].

Різне розуміння сутності тексту пояснюється складністю самого предмета, а також диференційованими принципами його дослідження. "Деякі вчені [2, 5, 11, 12] визначають текст як відрізок мовлення (письмовий або усний), що володіє достатньою вербальною повнотою, що забезпечує його комунікативну повноцінність, відтворюваність і системну організацію, в якій можна встановити парадигматичні та синтагматичні зв'язки" [12, с. 63].

Інші вчені дефінують лінгвістику тексту як "напрямок лінгвістичних досліджень, об'єктом яких є правила побудови зв'язного тексту і його смислові категорії, що виражаються за цими правилами" [8, 267].

Але найбільш повним і релевантним для цілей лінгводидактики є визначення, дане І. Р. Гальперінім: "Текст – це результат мовленнєвого процесу, що володіє завершеністю, об'єктивований у вигляді письмового документа, літературно оброблений відповідно до типу цього документа, твір, що складається з назви (заголовка) і ряду особливих одиниць (надфразових єдностей), об'єднаних різними типами лексичного, граматичного, логічного, стилістичного зв'язку, що має певну цілеспрямованість і прагматичну установку" [4, с. 18].

Сутність всіх визначень лінгвістики тексту зводиться до того, що вона вивчає закони організації тексту, мовні закономірності і має на меті визначити основні ознаки тексту як одиниці мови. Сам текст визначають в руслі комунікативної моделі: хто говорить, кому, сфера повідомлення, інтенції, і, будучи предметом науки лінгвістика тексту, інтегрує окремі наукові напрямки: культурологічні, соціологічні, правові та ін., і розглядає текст з точки зору культурної спадщини, впливу і взаємодії суб'єктів.

Таким чином, лінгвістика тексту носить міждисциплінарний характер. Оскільки ми розглядаємо науковий тип тексту, доцільно представити всю класифікацію текстів за функціонально-стильовими ознаками, щоб зрозуміти його відмінність від інших типів, так як текст, будучи продуктом комунікативної діяльності людини, вербалізує різні види комунікативних завдань, і має на меті не тільки повідомлення, але і спілкування, і вплив. Компоненти і структура тексту пов'язані з соціальною діяльністю, в рамках якої текст виконує свої функції. Розглянемо як усні, так і письмові форми. Виділяють п'ять типів текстів:

1. Розмовні тексти, які включають розмовно-побутові та розмовно-ділові (виконують функцію спілкування і реалізуються в усній діалогічній формі).
2. Офіційно-ділові тексти, до яких відносяться державні, політичні, дипломатичні, комерційні, юридичні документи, які виконують основну функцію повідомлення. Як правило, вони існують в письмовій формі, яка в деяких видах документів бувають жорстко регламентовані.
3. Суспільно-інформативні тексти, що містять різну інформацію, що проходить по каналах масової комунікації, газетам, журналам, радіо, телебаченню. Їх головна функція – повідомлення. Ці тексти розраховані на вплив і обробку громадської думки. Форма цих текстів найчастіше письмова. На радіо і телебаченні письмові тексти ретранслюються в усній формі.

4. Художні тексти, що охоплюють все жанрове розмаїття художньої літератури, літературної критики та публіцистики. Вони реалізують переважно естетичну функцію через естетичне пізнання дійсності.

5. Наукові тексти, що мають багато підвидів залежно від галузі знань і призначення. Виділяють спеціальні тексти, розраховані на професіоналів, і науково-популярні, призначені для масового читача. “Всім їм притаманна функція повідомлення і орієнтація на логічно послідовний, об'єктивний і доказовий виклад наукової інформації переважно в письмовій формі” [2, с. 25].

“Засоби, виділені лінгвістами категорії тексту, а саме інформативність, модальність, зв'язність (когезія), членування (когерентність), завершеність, в кожному іншомовному тексті не обов'язково реалізуються в повному обсязі” [14, с. 35].

Розглянемо категорії тексту докладніше. “Найважливішою характеристикою тексту є його інформативність, яка розуміється як представленість в ньому різних планів смислової інформації: логічної, емоційно-оцінної та спонукально-вольової” [15, с. 42].

“Французький соціолог А. Моль відзначає, що текст є інформативним у тому випадку, якщо зумовлює реакцію, дії реципієнта, в іншому випадку навіть нова інформація є марною” [9, с. 53]. “Стосовно до смислового змісту мовного повідомлення інформативними традиційно вважаються всі нові, невідомі читачеві відомості, а надлишковими – ті відомості, які йому вже відомі або з попереднього тексту, або з того ж повідомлення” [17, с. 38].

Інші дослідники розглядають інформативність як відносну величину: “інформативність – це відносна характеристика тексту, вже на стадії аналізу вводить його в систему зв'язків з безліччю передбачуваних інтерпретаторів” [5, с. 85].

“У лінгвістиці тексту до показників, що визначають інформативність тексту, відносяться не тільки його екстралінгвістичні характеристики, але і цілий ряд формально-лінгвістичних показників, які відображають мовні особливості тексту на

всіх рівнях його організації, обумовлюють міру динамічності / статичності тексту, відмінності синтаксичного і структурного характеру” [6, с. 53]. “Для оволодіння і збільшення інформаційності тексту ми виявили лексико-граматичні маркери (показники) тексту для розкриття категорій тексту. Зокрема, маркерами інформативності спеціального тексту є терміни підмови спеціальності, завдяки яким ми отримуємо інформацію про факти, події, дії, розуміємо причинно-наслідкові зв'язки” [3, с. 48].

І. Р. Гальперін виділяє наступні види інформації:

- фактуальну (описує факти, події і явища в навколишньому світі);
- концептуальну (повідомляє індивідуально-авторське розуміння описуваних в тексті явищ);
- “підтекстову / приховану (витягується з фактуальної інформації завдяки здатності мови породжувати асоціативні і конотативні значення)” [4, с. 46].

Перший вид інформації є експліцитною інформацією, зрозуміти яку не складно, так як вона завжди виражена вербально. У такій інформації дані відомості науки, погляди вчених, зіставлення фактів, можливі рішення поставлених питань. Саме вона характерна для підмови спеціальності, тому що підмова будь-якої області знань в першу чергу носить характер термінологічності.

Другий і третій види, будучи імпліцитною інформацією, вимагають певних розумових зусиль і, як правило, спираються на особистий досвід реципієнтів, які повинні зрозуміти задум автора, в результаті чого в їхній свідомості народжується новий сенс. Інформація, яку видобувають із усього тексту і є переосмисленням зазначених фактів, подій, процесів. Що стосується підтекстової інформації, то вона надає можливість реалізації додаткової інформації, отриманої завдяки міждисциплінарним знанням, і дана інформація може слугувати підставою для аналізу схожих властивостей іншого профільного об'єкта.

Таким чином, відбувається прирощення смислу, вербалізоване в тексті лексичними і синтаксичними засобами підмови спеціальності. Інформація

іншомовних спеціальних текстів знаходить своє вираження по-різному: зокрема, в ній реалізується об'єктивно-оцінна модальність внаслідок об'єктивного, логічного і аргументованого характеру інформації, представленої в них. Спеціальні тексти, як правило, відрізняються аргументованістю, логічністю, не залишаючи місця суб'єктивно-оціночній модальності, внаслідок чого модальність цих текстів носить об'єктивний характер.

Сучасні когнітивно-дискурсивні дослідження показують, що текст є одиницею дискурсу. Так, наприклад, А. М. Червоних стверджує, що текст не є не одиницею мови, не одиницею мовлення. На її думку, текст – це феномен, що знаходиться в центрі комунікативного акту, піддається безпосередньому лінгвістичного аналізу. Але текст розглядається нею не стільки як "ізолюваний" феномен, скільки як феномен, безпосередньо пов'язаний з екстралінгвістичною реальністю (і в тому числі – з когнітивними явищами), отже, як одиниця тексту [25, с. 63].

Дійсно, текст зароджується з елементарних одиниць за певними алгоритмами, нормами і правилами структурної організації текстів, що знаходяться в безпосередній залежності від їх внутрішньої, смислової організації і, в той же час відчують на собі вплив екстралінгвістичних факторів, до яких можна віднести час і форму існування акту комунікації, специфіку жанрового стилю і т.д. Як явище мовної та екстралінгвістичної дійсності, текст є складним феноменом, тому в рамках формально-структурного підходу неможливо описати природу тексту.

В рамках формально і структурно орієнтованої лінгвістики текст визначається як "мова вище рівня речення або словосполучення", і предметом лінгвістики тексту є "мовні засоби побудови тексту (тексту), що забезпечують його зв'язність, цілісність, повноту, закінченість, загальну модальність і т.д." [4, с. 27], тобто в рамках даної теорії особлива увага приділяється одній з найважливіших характеристик тексту – його структурності. "Але, не дивлячись на те, що між змістом тексту або його семантикою і його формальним лінгвістичним виразом існує тісний зв'язок, форма і зміст тексту нероздільні, за справедливим зауваженням,

вивчення ієрархії складових одиниць, типів відносин між ними і правил їх конфігурації, абстракції подібних моделей ускладнює їх застосування до аналізу природного спілкування” [3, с. 35].

Текст є основною одиницею комунікації, що володіє цілісністю і структурованістю. Але текст не тільки засіб комунікації, він є складним феноменом, що виконує найрізноманітніші функції: це - продукт певної історичної епохи, спосіб зберігання і передачі інформації, форма існування культури, відображення певних соціокультурних традицій і т.д. “Текст є одиницею дискурсу , що маніфестує лінгвістичні й екстралінгвістичні феномени, в яких проявляється мовна свідомість і мовна особистість як така” [18, с. 48].

Термін "дискурс" (від англ. Discourse, франц. Discours – мова) – багатозначний термін лінгвістики, який отримав різне тлумачення в сучасних дослідженнях.

К. М. Шаймієв розглядаючи різні трактування тексту , співвідношення тексту і тексту , приходять до висновку, що дані поняття є двома "іпостасями" одного явища – мовленнєвого твору, під яким розуміється "утворений за законами конкретної мови продукт мови, що володіє формальною організацією, культурно-історичною специфікою і співвіднесений з процесами творіння його автором і сприйняття читачем". На його думку, "текст є мовленнєвим твором, що розглядається в ракурсі його формальної організації, відображає спосіб формального існування, актуалізує грань формальної структурованості мовленнєвого твору.

“текст – мовленнєвий твір, що розглядається в ракурсі процесу його творіння автором і сприйняття читачем, тобто він відбиває процесуальну форму буття, прагматико-процесуальні особливості мовленнєвого твору” [26, с. 57]. І в концепції текст не тільки сам твір, а й діяльність (взята в сукупності процесу і результату), в процесі якої мовленнєвий продукт і зароджується: "текст є невербалізованою мовленнєвою діяльністю, що розуміється як сукупність процесу та результату і володіє як власне лінгвістичними, так і екстралінгвістичними планами". При такому розумінні з точки зору результату текст є сукупністю текстів, зароджених в процесі

комунікації, а при підході до тексту як процесу, текст є вербалізованою мовленнєвою діяльністю.

Звідси випливає, що під дискурсом розуміється, по-перше, конкретна комунікативна подія, що фіксується в писемних текстах і усному мовленні, здійснювана в певному когнітивно і типологічно обумовленому комунікативному просторі і, по-друге, сукупність тематично співвіднесених текстів.

“текст – складне комунікативне явище, що не тільки включає акт створення певного тексту, а й відбиває залежність створюваного мовного твору від значної кількості екстралінгвістичних обставин – знань про світ, думок, установок і конкретних цілей мовця як творця тексту.” Всі ці обставини спливають і при сприйнятті тексту, у зв'язку з чим в модель розуміння (або обробки) тексту природно вписується модель його когнітивної обробки. У дискурсі відбивається складна ієрархія різних знань, необхідна як при його створенні, так і при його сприйнятті. І в тих, і в інших процесах спостерігаються особливі стратегії відбору найбільш значущої інформації, значущої в даному контексті і для даних комунікантів [12, с. 64].

“Таким чином, в широкому сенсі текст розуміється як складне комунікативне явище, що не тільки включає акт створення певного тексту, а й акт його сприйняття, як "інтегральна сфера вивчення мовного спілкування з точки зору його форми, функції і ситуативності, соціально-культурної обумовленості” [13, с. 82].

“текст – це зв'язний текст в сукупності з екстралінгвістичними факторами, взятий в подієвому аспекті, це мова, розглянута як цілеспрямована соціальна дія.”

“З точки зору структури, текст має два плани – власне-лінгвістичний і лінгво-когнітивний, тобто двостороннє утворення, що має план вираження і план змісту. Перший пов'язаний з мовою, маніфестує себе в використовуваних мовних засобах і проявляється в сукупності утворених текстів (текст як результат). План вираження тексту – зв'язкова послідовність мовних одиниць, створена в певний час в певному місці з певною метою. План змісту тексту утворюють його семантика і прагматика.

Другий пов'язаний з мовною свідомістю, що обумовлює вибір мовних засобів, впливає на утворення (і сприйняття) текстів, проявляючись в контексті і пресуппозиції (текст як процес)” [25, 13, 24].

Вихідною структурою тексту , – пише І. Р. Гальперін, слугують послідовно побудовані елементарні речення, пов'язані між собою логічними відносинами. Елементами тексту є події, їх учасники, перформативна інформація і в той же час події: обставини, які супроводжують події, фонові інформація, оцінка події, інформація, що співвідносить текст із подією [3, с. 84].

Зв'язок тексту не тільки з мовою, але і з мовним мисленням, з соціокультурними факторами – ментальністю, менталітетом окремого народу, дозволяє розмежовувати національні дискурси.

Таким чином, текст виступає як одиниця тексту . В рамках кожного національного тексту можна виділити різні типи тексту , наприклад, текст художній, поетичний, естетичний, фольклорний, науковий, педагогічний, юридичний, економічний, політичний та інші.

Таким чином, в сучасному мовознавстві здійснюється спроба аналізу мови, зокрема тексту, в широкому соціально-культурному контексті. Текст розглядається як феномен, що знаходиться в центрі комунікативного акту, безпосередньо пов'язаний з екстралінгвістичною реальністю – як одиниця тексту .

Якщо лінгвістика тексту орієнтована на вивчення тексту як статичної, завершеною формальної структури, то аналіз тексту перемикає увагу дослідника з тексту як такого на прагматичні моменти, без урахування яких неможлива його правильна інтерпретація.

Отже, лінгвістичне вивчення тексту передбачає виявлення не тільки мовного інвентарю, а й співвідношення власне мовних і екстралінгвістичних чинників у створенні того чи іншого мовного твору. При такому підході до об'єкта дослідження використовується досвід і власне лінгвістичні, прагмалінгвістичні,

соціолінгвістичні, і психолінгвістичні підходи до аналізу такого складного феномена, яким є текст.

1.2. Структурні особливості тексту

У зв'язку з цим ми вважаємо за необхідне розглянути основні компоненти тексту, його значущі з точки зору мови і мовлення структурні елементи.

Не викликає сумніву той факт, що основним структурним елементом тексту є речення. У структурі тексту окремі речення можуть об'єднуватися в групи, які в лінгвістичній літературі найчастіше позначаються як складне синтаксичне ціле. Це компоненти тексту, що складаються з ряду висловлювань, які об'єднані спільною темою і мають структурні показники зв'язку. Ще більші об'єднання зв'язуються з такими відрізками тексту, як абзац, параграф, частина, розділ.

Отже, ми з'ясували, що текст має певну структуру, що виражається у взаємозв'язку окремих речень і частин тексту. У зв'язку з цим необхідно відзначити ще одну важливу властивість мовних одиниць і граматичних конструкцій, що входять до складу досліджуваного явища. Зазначені компоненти тексту, перебуваючи в тісному структурно-семантичному та системно-логічному взаємозв'язку, забезпечують реалізацію основних ознак і властивостей тексту – функціональних текстових категорій граматичного і комунікативного характеру.

У лінгвістичній і методичній літературі виділені і описані такі значущі текстові категорії: зв'язність, цілісність, завершеність, послідовність. Деякі дослідники – лінгвісти та методисти – виділяють, крім того, подільність (членування) як текстову категорію, а також тематичну, композиційну і стильову єдність як категоріальні ознаки тексту. Охарактеризуємо кожен з названих категорій тексту.

Найважливішими ознаками досліджуваної лінгвістичної одиниці є зв'язність і цілісність.

Зв'язність тексту – це категорія, яка характеризує особливості з'єднання всередині мовного твору його елементів: речень, ССЦ, абзаців і т. д. Вона будується

на основі лексико-граматичних можливостей мови. Лінгвістичними засобами зв'язності тексту є різноманітні повтори (повний лексичний повтор, повтор різних форм одного і того ж слова, повтор однокореневих слів і т. д.), синоніми, антоніми, перифрази тощо, а також лексико-граматичні, морфолого-синтаксичні і власне синтаксичні засоби.

Слід також зазначити, що категорія зв'язності тексту переважно співвідноситься з категорією послідовності, яка виражається в способах поєднання речень у тексті. Послідовність тексту передбачає, що структурно-семантичні елементи тексту і його смислові категорії групуються за певною логіко-смисловою схемою, яка знаходиться в тісному взаємозв'язку з композицією тексту, що забезпечує послідовність викладу думки в мовному творі. Таким чином, текстова категорія послідовності обумовлює реалізацію такої найважливішої ознаки тексту, як композиційна єдність всіх його частин.

Цілісність тексту передбачає, що основою висловлювання повинна бути смислова єдність, семантична програма, яка може бути передана через ключові слова і сформульована в ідейно-тематичному (змістовному) плані.

На думку багатьох дослідників, ключовими можна вважати слова, які стисло або частково розгорнуто, передають загальний зміст тексту, "схематично" висловлюють тема-рема-тичну організацію конкретного мовного твору. У зв'язку з цим їх можна вважати одним з найбільш явних засобів вираження і реалізації такої текстової категорії як цілісність.

Дослідники-лінгвісти і методисти виділяють деякі визначальні ознаки ключових слів:

- 1) повторюваність в тексті;
- 2) "здатність знака конденсувати, згортати інформацію, виражену цілим текстом" [27, с. 185-186].

Поряд з можливістю виділити в тексті ключові слова, ще одним характерним показником цілісності є, на думку багатьох дослідників, єдність теми і основної

думки тексту, які називають смисловим ядром мовного твору. Носіями теми та ідеї виступають складні синтаксичні цілі і вільні речення, що знаходяться в тісній структурно-семантичній взаємодії, до того ж семантична складова в цій взаємодії вважається визначальною. Таким чином, регулярний повтор ключових слів, ситуативні зв'язки забезпечують ідейно-тематичну єдність мовного твору, будучи при цьому основним показником цілісного тексту.

До категорій зв'язності і цілісності тексту відноситься категорія завершеності, яку можна визначити як смислову закінченість тексту, яка проявляється в повному (з точки зору автора) розкритті задуму і в можливості автономного сприйняття і розуміння мовного твору.

Текстові категорії зв'язності, цілісності і завершеності забезпечують реалізацію такої важливої властивості тексту, як членування (подільність) мовного твору, яка передбачає можливість розподілу тексту на смислові відрізки, які характеризуються зв'язністю і послідовністю передачі інформації і відносною завершеністю в розкритті думки.

1.3. Основні характеристики економічного тексту

“Спираючись на поняття тексту В. Є. Чернявської, будь-який текст повинен сприйматися як дискурс, так як текст безпосередньо пов'язаний з рядом екстралінгвістичних чинників, які змінюють особливості тексту, з комунікативно-типологічними і ментальними умовами його створення, а так само з системою когнітивних установок самого автора” [33, с. 23-24]. “На підтвердження цього визначення, можна навести вчених Лю Гуйфана і Тань Хунзцяо, згідно з якими існує баланс між екстралінгвістичними факторами і мовними засобами в будь-якому функціональному стилі, і якщо цей баланс буде порушений, то буде порушено взаєморозуміння між реципієнтом повідомлення і самим автором” [32, с. 65].

Лінгвісти А. Ж. Греймас і Жозеф Курта в “пояснювальному словнику теорії мови” розглядають текст в семіотичній системі. На їхню думку, текст це ніщо інше, а “семіотичний процес” [1, с. 75].

“М. Фуко зазначає, що текст цілком і повністю залежить від соціально-комунікативного простору і певної епохи” [38, с. 159-163]. Н. Д. Арутянова визначає текст як комунікативний акт, який видозмінюється і трансформується за певними часовими або іншими параметрами та умовами [2, с. 136-137].

Такі ж особливості виділяє С. К. Гураль: “текст – це динамічний процес мовної діяльності, вписаний в її соціальний контекст, і її результат (тобто текст)” [13, с. 6].

Інституційний текст знаходиться в певних рамках статусно-рольових відносин. В. І. Карасик виділяє наступні види інституційного типу тексту : адміністративний, військовий, діловий, політичний, дипломатичний, масово-інформаційний, медичний, містичний, науковий, педагогічний, релігійний, рекламний, спортивний, економічний, юридичний, сценічний. Але не заперечує, що список може бути змінений, так як інститути не завжди можуть мати чіткі кордони. Учасники не повинні виходити за рамки певного соціуму, усунувши особистісні якості і інтуїтивно відчуваючи межі спілкування.

“В.І.Карасик визначає інституційний текст як стандартизований різновид спілкування між людьми, які не обов'язково повинні бути знайомі, але повинні використовувати кліше даного соціуму. Різні види спілкування носять різний характер і не можуть бути об'єднані в одну групу, так як типи виділяються з певної міри умовності, можуть носити як багатовимірний, так і партитурний характер. Учасники стають "манекенами", тому що усувається будь-особистісне начало, яка дозволяє створити кордони, вихід з яких загрожує зникненню громадського інституту” [21, с. 45-46]. Так само В. І. Карасик стверджує, що особовий компонент повністю прибрати неможливо, поєднання персонального та інституційного тексту часто зустрічається в реальному житті. У будь-якому вигляді інституційного тексту є частка особистісних компонентів, яка може доповнювати статусний компонент [20, с. 10].

Економічний текст є одним з різновидів інституційного тексту. Це багатогранний і не простий об'єкт для вивчення. Існує величезна кількість підвидів, такі як діловий дискурс, фінансовий дискурс, податковий дискурс, бухгалтерський дискурс. Але такі вчені як Є. І. Шейгал, А. Н. Баранов і А. П. Чудінов замінюють назву "економічний дискурс" на "діловий дискурс" або "бізнес-дискурс". Також складно розділити економічну і політичну сферу, так як вони є найбільш важливими інститутами в державі, але учасники, цілі та інші ознаки допомагають відрізнити їх один від одного [27, с. 17-23], [4, с. 108-118], [44, с. 51-55].

Економіка (від гр. *Oikonomia* – управління господарством) є найважливішою сферою суспільного життя, "в якій на основі використання різних ресурсів здійснюється виробництво, обмін, розподіл і споживання продуктів людської діяльності, формується і постійно розвивається система продуктивних сил і економічних відносин, якими управляють різні типи економічних законів" [30, с. 43].

Ряд дослідників зіставляють економічний текст з діловим і бізнес дискурсом. Н. Наумова розглядає текст як більш розгорнуте поняття, він не обмежується

діловим спілкуванням – професійним, (фахівці певної сфери), але так само переходить на побутовий рівень (купівля-продаж, керівник і підлеглий) [43, с. 25].

Китайський учений лінгвіст Май Лікун поділяє економічний текст на ряд підвидів: економіко-стратегічний, промислово-економічний і т.д. Можна виділити набагато більше підвидів, все це пов'язано з професійною точкою зору, де існує більше лексико-граматичних, семантичних, термінологічних та інших особливостей [51, с. 76].

Економічний текст – це сукупність мовних актів, використаних при описі і характеристиці економічних реалій, усні і письмові тексти, що відображають економічну практику [33, с. 159]. Спеціальний дискурс, який включає в себе знання, як про економічні феномени, так і властивих йому явищ і якостей.

В даний час існує величезна кількість жанрів економічного тексту, все це пов'язано з появою ЗМІ і глобальних процесів у світовій економіці (інтерв'ю, дискусія, бесіди, репортаж, газета, наукова стаття). Для більшого числа реципієнтів події в світі економіки викладені найбільш доступною мовою, видозмінюється не тільки термінологія і граматики, але і додаються стратегії для маніпуляції, так що повідомлення буде прийнято і оцінено відповідно до бажання мовця. А. Х. Михальська відзначає наступні стратегії:

- 1) ідентифікаційні формули;
- 2) вживання слів-епістеміків;
- 3) спрямовані проти опонента риторичні питання з тропом іронії;
- 4) діалог з уявним опонентом;
- 5) "редукція комплексності";
- 6) "стратегія мобілізації / демобілізації" громадської думки. [23, с. 65]

При використанні ідентифікаційних формул "Ми, Наш" адресат спонукає в підсвідомості ідентифікувати себе до мовця ("близька людина"):

- *"我们深知 大会 半步 的 决议和 确定的 目标有 多么 重要"* – *"Ми розуміємо наскільки важливі такі заяви, цілі";*

- *"对于 我们来说..." – "Для нас важливо ..."* [44, с. 76].

Вживання слів-епістеміків – це уявлення суб'єктивної думки у вигляді об'єктивного факту, що не потребують доказів. Автор демонструє впевненість у згоді адресата, похвала:

- *立即发出贺电表示 祝贺 我 本人 也 很高兴做这件事 况且 我们两党 之间 已经有长达 12 年 之 久 的对话与 合作" – "(Партія) відразу ж направила привітання голові китайської народної республіки. Мені було це дуже приємно зробити. Тим більше, що між нашими партіями понад 12 років розвивається діалог, співпраця"* [44, с. 78].

Приклад спрямованих проти опонента риторичних запитань з тропом іронії:

- *"我们想 知道 您 的 意见..." – "Ми б хотіли дізнатися Вашу думку..."* [44, с. 65].

Діалог з уявним опонентом дозволяє розкрити його інтереси:

- *"再次问候 在座 各位 下午 好 也 很高兴有 机会 与 你们 进行 交流 尊敬 的 朋友们" – "Добрий день ще раз всім хто стежить за нашою зустріччю. Я дійсно радий цій можливості поспілкуватися з Вами, шановні друзі"* [44, с. 67].

"Редукція комплексності" – контрастні оціночні альтернативи.

"Стратегія мобілізації / демобілізації" громадської думки спрямована на поглиблення розуміння суспільством предмета дискусії [37, с. 148-152].

Вербальним результатом економічного тексту є економічні тексти, створені під впливом екстралінгвістичних, прагматичних, соціокультурних та інших факторів. Тобто домінантою економічного тексту є економічний текст, служить засобом комунікації, наділений відмінностями, саме: кількість реципієнтів і контекст.

Учасниками є юридичні та фізичні особи. Аргументованість є основною рисою економічного дискурсу, прагматичної орієнтованості на прогнозування,

розширення виробництва, вигідного капіталовкладення, інвестицій та іншого. Економічна дискурсивна практика зачіпає всі верстви суспільства і всі рівні громадських і персональних відносин.

Конститутивність, інституційність, специфічність, нейтральність – чотири основних групи ознак інституційного дискурсу.

Тексти, спрямовані на масового читача, відрізняються від вузькоспеціалізованих текстів тим, що в них присутні авторський стиль, використання метафор, фразеологічних одиниць, метонімії, реалій.

За стилістикою економічні тексти можуть бути нейтральні, виразні або експресивні.

Базові концепти економіки: ринок, бізнес, кредит, банк, гроші та інші – є точкою опори в дослідженні економічного дискурсу. Інформація про стан економіки досягається при вивченні значень одиниць денотативного класу [13, с. 194-201]. Денотативний клас формується як велика кількість неоднорідних відомостей, пов'язаних з єдиним компонентом світу в його цілості.

За допомогою повтору денотативного компонента в значеннях слів різних частин мови, можна визначити цілісну економічну картину світу.

Денотативна функція служить для передачі інформації про навколишній світ. Безпосередньо через семантичні відносини, які утворюються між мовним знаком і денотатом, наділяючи цей знак властивим значенням. При аналізі семантичних відносин передача денотативної функції здійснюється за допомогою мови перекладу. При виникненні невідповідностей слід звернутися до семантичного аналізу. Ще Фердинанд де Соссюр розмежував поняття мова і мовлення. Мова як сукупність мовних знаків і умов комбінування, мовлення – застосування цієї системи для певної мети, а саме спілкування. Тобто в ролі одиниць мови виступатимуть слова, речення. Якщо слово і його денотат, його поняття, речення не розділяється на слова, подібно слову, речення є особливого роду знаком. У промові, вживаючи слово, асоціюється не з поняттям, а з конкретним предметом, його видом або явищем.

Мовний знак позначає предмет, явище або відносини (денотат). Будь-яка ситуація насправді – це відносини між денотатами і їх сукупність. Для передачі дійсності можна використовувати будь-яку мову, тому що дійсність навколо нас незмінна.

Отже, зазначені семантичні явища економічного тексту є найбільш вживаними. Вони виділяють з цілого тексту окремі його компоненти; в комунікативному аспекті це представлено в акцентуванні, виділення певних елементів повідомлення з метою підкреслити їх смислове значення, актуалізувати і посилити інформативну змістовність, експресивну виразність. Представлені в підрозділі положення перспективні для детального дослідження семантичних явищ, зокрема їх комунікативно-прагматичної та структурно-організаційної специфіки.

Висновки до 1 розділу

В першому розділі ми розглянули основні аспекти тексту як об'єкта лінгвістичного дослідження, що потрапляють в поле інтересів сучасних лінгвістів.

Лінгвістика тексту і лінгвістика тексту є на сьогоднішній день одними з найбільш прогресивних областей мовознавства, інтерес до тексту не тільки як до носія знань, але і хранителя культурної пам'яті, універсального коду будь-якої культури, постійно зростає. На основі огляду і аналізу літератури з проблеми тексту можна зробити висновок про те, що текст трактується як неодмінний атрибут культур і цивілізації.

Твердження про те, що текст є складним цілим, що функціонує на перетині поза- і внутрішньо-текстових зв'язків значно розширює поле досліджень і дозволяє розглядати текст на основі поняття інтертекстуальності, яке є фундаментальним в сучасній теорії тексту і позначає здатність текстів існувати в глобальному текстовому просторі. Багатогранна природа тексту також призводить до його множинних інтерпретацій, за рахунок яких текст отримує нове "життя".

Незважаючи на розробленість окремих проблем, пов'язаних з теорією тексту, ряд питань залишається як і раніше дискусійним. Зокрема, невирішеним залишається питання про те, чи є текст одиницею мови або одиницею мовлення. Відкритим залишається і питання про побудову універсальної типології текстів.

Успішне вирішення зазначених проблем можливо при відмові від узько-семантичного і формального підходів до текстової проблематики та функціонального аспекту тексту. Крім того, вирішення зазначених проблем залежить і від того, наскільки широкий буде масив текстів, що вивчаються лінгвістикою.

Основним завданням даного розділу було вказати на важливість тексту як об'єкта лінгвістичних досліджень і його значущість в лінгвістиці, а також

комплексний характер тексту, що робить неможливим однозначне рішення тих проблем, які з ним пов'язані.

РОЗДІЛ 2

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КИТАЙСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ

2.1. Лексичні особливості китайських економічних текстів

Внутрішня форма слова є одним із способів кодування культурних смислів [6, с. 64]. На думку О. В. Золотухіної, внутрішня форма слова – це "зв'язок звукового змісту слова і його початкового значення, семантична або структурна співвіднесеність складових слова морфем з іншими морфемами даної мови; спосіб мотивування значення в даному слові" [6, с. 63]. Під внутрішньою формою слова зазвичай розуміється ситуація, обумовлена смислами складових морфем, так чи інакше пов'язаних з лексичним значенням цього слова.

Р. А. Будагов відмічав: "Внутрішня форма слова – це першочергове його значення, в основу якого вкладений якийсь певна ознака предмета або явища" [2, с. 64]. Дана ознака повинна бути домінуючою, яскраво вираженою, помітною всім носіям мови.

В китайській мові словоскладання – це основний спосіб утворень нових слів і основ. В якості компонентів в двоскладових термінах можуть виступати морфemi зі значенням предмета, якості, дії. Наприклад, термін 预付 yufu "аванс" складається з 预 yu "завчасно" і 付 fu "виплачувати". Термін 存款 cunkuan "вклад" складається з 存 cun "зберігати" і 款 kuan "грошова сума". Його внутрішня структура також підказує його значення. Термін 借款 jiekuan "займ" складається з 借 jie "давати в борг" і 款 kuan "грошова сума".

В наступних прикладах складні слова легко розкриваються загальним обсягом компонентів. Таким чином, різні слова мають різну мотивованість. В лексиці економічного тексту китайської мови переважають терміни мотивованого характеру (75,5%) [24, с. 54].

Наприклад, термін 租金 zūjīn "арендна плата" складається з 租 zū "арендовати" 金 jīn "гроші"; 租稅 zūshuì "податок" – з 租 zū "арендовати" і 稅 shuì "податок". Наступний термін – термін 干預 gānyù "інтервенція" складається з 干 gān "вкладення" і 預 yù "завчасно". Складові компоненти лише вказують на загальне значення терміна – мова йде про економічний вплив одного суб'єкта на справи і дії іншого, який здійснюється за допомогою проникнення в сферу цих дій, вкладення і розміщення в ній власних грошових коштів. На основі даного типу виникає більшість економічних термінів.

Велику групу національно-маркованої економічної лексики в китайській мові складають історичні реалії. Розглянемо історизм, який позначає національну китайську валюту.

- "交子 jiāozǐ" – розрахункова асигнація;
- "钱引 qiānyǐn" – асигнація;
- 会子 huìzi" – асигнація.

Друга група понять, яку ми включили в історичні реалії, пов'язана з економічним розвитком Китаю в ХХ-ХХІ столітті.

Цей час характеризується появою таких одиниць як:

- "黑市 heishì" – чорний ринок.
- "自我封闭 zìwǒfēngbì" – економічна самоізоляція.
- "势不可挡的变革 shìbùkědǎngdebiāngē" – радикальні перетворення.
- "一国两制 yìguólǎngzhì" – одна держава – дві системи.
- "不正之风 bùzhèngzhīfēng" – непартійний стиль.
- "论资排辈 lúnzīpáibèi" – призначати на посаду відповідно до послужного списку.
- "小康社会 xiǎokāngshèhuì" – суспільство із середнім достатком.
- "人民的生活水平将上一个大的台阶" – зростання рівня життя.

- "扩大 内需 *kuodaneixu*" – розширення внутрішнього попиту.

Стандартний опис китайської моделі економічного розвитку спирається на такі терміни як: 中国的经济奇迹 *zhongguodejingjiqiji* "китайське економічне диво", 社会主义市场经济 *shehuizhuyishichangjingji* "соціалістична ринкова економіка".

Сучасний стан економіки в Китаї передають також такі одиниці як:

- "大陆 热 *dalure*" – материковий бум (на Тайвані).
- "拆检 赔偿 费 *chaiqianpeichangfei*" – компенсаційна винагорода.
- "住房 津贴 *zhufangjintie*" – покриття витрат на утримання житла.
- "中介人" *Zhongjianren* – посередник.
- "一把手" *Yibashou* – головний директор.
- "货物 价" *Huowujia* – сприятливі ціни.
- "苦力 *kuli*" – вербалізує таке поняття як дешева робоча сила.
- "市场 *shi chang*" – ринок в Китаї.
- "特殊化 关系 *teshuhuaguanxi*" – особисті відносини з власниками магазинів.
- "紧急 调度 *jinjidiaodu*" – перехід службової особи компанії з одного відділу в інший для навчання на робочому місці і знайомства зі справами компанії.
- "外籍员工 *waijiyuangong*" – іноземний працівник в китайській компанії.

Невелика кількість національно-маркованих діалектизмів прийшло в сучасну китайську лексику з гуандунського діалекту. Наприклад:

- "炒 更 *chaogeng*" – використовувати вільний час для іншої роботи.
- "加塞 *jiasai*" – влізти (в чергу).
- "倒爷 *daoye*" – спекулянт.
- "炒 鱿鱼 *chaoyouyu*" – звільнити ("піджарити кальмара"). Цей вираз діалектного характеру раніше був широко поширений в провінції Гуандун і в

Гонконзі. З приходом політики реформ і відкритості почалося його поширення по всьому Китаю [23, с. 43].

Отже, в китайській мові словоскладання – це основний спосіб утворень нових слів і основ. В якості компонентів в двоскладових термінах можуть виступати морфеми зі значенням предмета, якості, дії.

2.2. Термінологізація економічного тексту в китайській мові

У період з середини 90-х рр. минулого століття виникає необхідність в більш глибокому лінгвістичному теоретичному осмисленні спеціальної китайської мови економіки та економічної термінології. Ця необхідність обумовлена потребою українських фахівців в оволодінні китайською мовою в спеціальній сфері комунікації в умовах ринкової економіки сучасного Китаю. Вивченню спеціальної мови економіки та економічної термінології, зокрема, в останні роки приділяється велика увага. Економічна термінологія сучасної китайської мови виникла з досвіду практичної роботи над економічними термінологічними системами, особливо це відноситься до ділового китайської мови. В українській філологічній літературі китайська економічна мова розглядається головним чином в колі питань, пов'язаних з проблематикою спеціальних мов. Під сучасною китайською мовою економіки ми розуміємо мову, яка отримала свій розвиток з другої половини ХХ ст. і до сьогоднішнього дня. Як відомо, в документах Міжнародної організації зі стандартизації спеціальна мова визначається як лінгвістична підсистема, яка призначена для здійснення комунікації в певній конкретній галузі знань з використанням термінології та інших лінгвістичних засобів.

Сучасний розвиток предметних областей науки і техніки визначає постійна поява нових термінів і термінологічних зворотів, а термінологічний пласт економічної лексики стає більш динамічним елементом мови, що вимагає в свою чергу більш детального і аналітичного вивчення термінів. Актуальність даного напрямку дослідження визначається наступними причинами: швидкий розвиток економічної науки і поява нових понять вимагає нових лексичних одиниць; активне поповнення китайської мови економічною термінологічною лексикою, що безпосередньо пов'язано з активною інтеграцією Китаю в систему світової економіки; потреба підвищення якості практичної підготовки професійних перекладачів, компетентних в галузі економіки.

Вивчення економічної термінології сучасної китайської мови як системно організованого цілого, виявлення універсального і приватного в сучасній термінології китайської мови дозволить глибше охарактеризувати природу терміна і термінологію в контексті конкретної мови. Важливою властивістю термінологічних систем є їх системність, яка створюється класифікацією понять і реалізується в однаковій побудові термінів. На відміну від слів загальноживаної мови терміни свідомо вводяться в науковий і практичний обіг. Економічні терміни – це спеціальні поняття, які використовуються в сфері економіки. Специфіка їх полягає в тому, що, перш за все, вони не втрачають своєї цілісності, якими б способами не передавався їх зміст. Незалежно від того, чи є терміни короткими словами або багатоскладовими словосполученнями, вони завжди є один знак, якому відповідає одне поняття. Навіть якщо економічний термін має складну семантичну структуру, він є єдиною самостійною одиницею найменування. Але разом з тим економічний термін – це звичайне слово. Як і звичайні слова, терміни утворюються на базі існуючих слів за допомогою словотворення. У структурі терміна часто відображаються ознаки понять і їх місце в економічній терміносистемі. Філософи [2, 6, 9] розуміють термін як скорочення дефініції, ставлячи формальний знак рівності між ними. Для лінгвіста в даному випадку немає рівності, оскільки термін – це назва поняття, а дефініція – розгорнуте тлумачення цієї назви. Лінгвіст іноді схильний вважати терміном запозичене слово, оскільки воно виділяється на тлі словникового складу своєї мови як щось чужорідне. При цьому для нього буває важливіше представлення цього слова в кількох іноземних мовах, а не наявність у нього дефініції.

Представник професійного знання вважає термінами всі слова, пов'язані з його професією, не завжди замислюючись про їх системність та наявність достатніх підстав для параметрів завершення тих чи інших понять. Ці підходи характеризуються відсутністю строгості і єдиної підстави для визначення терміна [5, с. 43].

Під економічним терміном ми розуміємо спеціальне слово (або словосполучення), прийняте в професійній економічній діяльності і яке вживається в особливих умовах. Економічний термін – це словесне позначення поняття, що входить в систему понять певної області професіональних знань. Термін – це основний понятійний елемент мови для спеціальних цілей. Усередині свого термінологічного поля термін однозначний. Однакові за звучанням терміни різних полів – омоніми. Для свого правильного розуміння термін вимагає спеціальної дефініції (точного наукового визначення).

Термінологія як сукупність термінів становить частину спеціальної лексики. Як відзначають вчені (А. В. Сперанська, Н. В. Васильєва, С. Д. Шелов і ін.), існує зв'язок термінології з науковими концепціями, з науковою теорією. Ця екстралінгвістична характеристика впливає на мовний статус терміна, оскільки в терміні як слові відображаються і спостережувані дослідником факти, і їх теоретичне осмислення. Наслідком цього є тісний зв'язок термінологічної роботи з предметним знанням тієї області, поняття якої термінуються. При всьому тому термін залишається словом, що зовні підкоряється закономірностям тієї мови, якою він створений, а також мові, в якій він вживається (якщо в основі терміна лежить слово іншої мови) [4; 5; 8].

Як справедливо зазначають А. В. Сперанська, Н. В. Подольська, Н. В. Васильєва, правильно впорядкована система термінології не тільки підводить підсумок і відображає найбільш прогресивну систему понять, але і володіє прогностичними властивостями і служить інструментом для подальшого розвитку науки [5 ; 6].

Таким чином, предмет економічної термінології будь-якої мови, в тому числі китайської, становить:

- вивчення словотвору і вживання спеціальних слів, за допомогою яких позначаються накопичені людством економічні знання;
- виявлення спільних рис, властивих всім економічним термінам;

- пошук оптимальних шляхів створення нових термінів і їх систем;
- вдосконалення вже існуючих термінологічних систем;
- пошуки універсальних фактів, загальних для економічної термінології різних мов;
- узагальнення досвіду роботи окремих вітчизняних і зарубіжних дослідників і шкіл, що займаються проблемами економічної термінології.

Економічна термінологія сучасної китайської мови концентрується переважно на спеціальній лексиці і лише потім – на денотації. Проблеми синонімії і омонімії, зумовлені специфікою китайської мови, є досить непростими, які вимагають свого окремого дослідження. Особливістю всієї спеціальної лексики є специфічність зв'язку її одиниць з поняттями і званими об'єктами. Зокрема, до проблеми спеціальної лексики в загальній теорії термінології звертаються А. В. Сперанська і ін. Вони відзначають, що у слів загальної лексики, які позначають звичайні повсякденні об'єкти і пов'язані з загальноприйнятими поняттями, ці зв'язки більш-менш рівномірні. Вони склалися тисячоліттями і засвоювалися мовцями по ступеню їх оволодіння мовою. У слів спеціальної лексики переважають або понятійні (терміни, наукова номенклатура), або предметні зв'язки (власні назви, наукова номенклатура). Залежно від цього кожен тип спеціальної лексики розвиває свої особливості. Але вся спеціальна лексика характеризується порушенням рівномірності зв'язків з поняттям і об'єктом, оскільки вона орієнтована на штучно виділені об'єкти і на поняття, відсутні в природних умовах, тобто вона – результат штучного втручання людини в природний хід розвитку мови. Як наслідок цього, вона вся вторинна, штучно створена з споконвічних, придуманих або запозичених елементів [5, с. 26].

Проблемами спеціальної лексики в китайській термінології займаються китайські вчені Чжен Шупу, У Лікун, Фен Чживей і ін. [10; 11]. До спеціальної лексики сучасної китайської мови можна адресувати лексичні засоби, так чи інакше пов'язані з професійною діяльністю людини. Однак, як справедливо зазначають

китайські вчені, не можна відносити до спеціальної лексики слова, що належать до територіальних діалектів: жаргонізми, архаїзми і неологізми літературної мови. Наприклад, діалектна лексика має загальне вживання на обмеженій території, незалежно від професійної орієнтації окремих груп населення. Термінологія сучасної китайської мови, зокрема економічна термінологія, відноситься до числа найменш досліджених проблем в сучасному китаєзнавстві. При аналізі економічних термінів необхідний системно-структурний метод, який дозволить комплексно розглянути всі об'єкти дослідження, які характерні для економічної термінології. [9; 10; 11].

Аналіз китайської економічної літератури дозволяє зробити висновок, що економічна термінологічна лексика в сучасній китайській мові переважно запозичується з інших мов, зокрема з англійської мови. З огляду на специфіку китайської мови, перш за все ієрогліфічне письмо, складовий характер мови, фонетичні особливості, існують певні труднощі для запозичення. Кожен склад в сучасній китайській мові, позначений ієрогліфом, має своє значення і читання, несе смислове і специфічне фонетичне навантаження. У китайській культурі кожен ієрогліф, має велике значення. Тому при фонетичному запозиченні можуть відбуватися непотрібні семантичні асоціації, які перешкоджають правильному з'ясуванню їх значень. Як правильно зазначає І. Д. Кленін, причиною несприйнятливості китайської мови до фонетичних запозичень є ієрогліфічне письмо. Використання ієрогліфів для запису звукових запозичень веде до втрати ясного внутрішнього мотивування терміна, що виник в іншомовному середовищі. Тому термін стає важким для розуміння, запам'ятовування і вимови [3, с. 40].

Особливості китайської традиційної писемної культури, які полягають в наданні переваги семантичним запозиченням, знаходять також своє відображення в сучасній економічній термінології. Запозичена лексика в сучасній китайській мові, з точки зору категоріальної приналежності, переважно представляє іменники. Дієслова, прикметники, прислівники складають меншість. Фонетичних запозичень

серед економічних термінів небагато. У процесі засвоєння економічних термінів з них виключаються невласиві китайській мові звуки і фонетичні особливості. Ступінь фонетичної адаптації може бути повною, неповною і частковою. Слід також зазначити, що економічні терміни в сучасній китайській мові, будучи фонетичним записом іншомовного терміна у вигляді ієрогліфа, часто несуть і смислове значення. Таким чином фонетико-семантична природа таких економічних термінів полягає в тому, що існує тенденція до наближення їх до семантичного значення.

Як відзначають вітчизняні та китайські дослідники, невелике число фонетичних запозичень є позитивною рисою, бо це робить словниковий запас сучасної китайської мови монолітним, вільним від нагромадження різнорідних і чужих йому мовних елементів [2; 3; 9]. Група економічних термінів, утворених шляхом семантичного запозичення, є найчисленнішою і продуктивною щодо поповнення мови новими термінологічними одиницями. В процесі терміноутворення необхідно визначити шляхи підбору слогоморфем, які змогли б найбільш повно передати основний зміст поняття.

Аналіз термінів дозволяє зробити висновок про те, що існує тенденція до витіснення фонетичних запозичень семантичними. Запозичення цього типу називаються калькуванням. Семантичні запозичення економічних термінів створюються з китайських лексичних одиниць, є складними словами, що складаються в переважній більшості з двох слогоморфем. Їх можна розділити на два типи: структурні кальки і кальки етимологічні. При калькуванні першого типу запозичується семантико-морфологічна структура іноземного терміна або структурна, або слово утворююча модель. Етимологічні кальки також є способом поповнення іноземних термінів. Терміни створюються шляхом пояснювального перекладу. Деякі китайські вчені (Гао Цзижун, Чжан Інде) вважають, що це створення нових слів для позначення запозичених понять [3, с. 87].

Аналіз економічних термінів дозволяє зробити висновок, що в ході терміноутворення в сучасній китайській мові при створенні структурних та

етимологічних кальок запозичуються поняття, а також семантико-морфологічна структура іноземного слова і відтворюється етимологія слова. Економічні терміни іноземного походження становлять значну частину економічної термінології сучасної китайської мови. Термін, несучи в собі когнітивно-культурологічну інформацію, одночасно висловлює специфіку мовного вираження і певного економічного знання.

Так як термінологічна і загальноживана лексика є складовими єдиного лексичного складу загальнонародної мови, відбуваються процеси термінологізації і детермінологізації – перехід загальноживаної лексики в розряд термінів і навпаки. Розглянемо більш докладно процес термінологізації. В ході термінологізації загальноживаної лексики реалізуються процеси звуження або розширення семантики лексичної одиниці, різні типи перенесення, тоюто процеси, що призводять в остаточному підсумку до переходу лексичної одиниці в терміносферу. У вузькому сенсі під термінологізацією розуміються окремі зміни в семантичній структурі лексичної одиниці в процесі її переходу в розряд терміна (при такому розумінні термінологізація виявляється одним з підвидів семантичного способу) [8, с. 32].

Наведемо деякі приклади, взяті з матеріалів ЗМІ КНР: газети "Женьмінцзібао", новинного агентства Сінхуа:

- 23 日, 两市 小幅 低开, 开盘 之后 在 热点 板块 的 杀跌 之下, 指数 迅速 走弱, 沪指 一度 跌破 3200 点. 23 rì, liǎng shì xiǎofú dī kāi, kāipán zhīhòu zài rèdiǎn bǎnkuài de shā diē zhī xià, zhǐshù xùnsù zǒu ruò, hùzhǐ yīdù diē pò 3200 diǎn.
- 23 числа торги на Шанхайській і Шеньчженьській біржах відкрилися в невеликому мінусі. Через продажу акцій основних секторів фондового ринку після початку торгів індекси почали стрімко падати, зводний індекс Шанхайської фондової біржі ShanghaiComposite знизився до 3200 пунктів.

В даному реченні використовується загальноживане слово 板块 bǎnkuài, яке має наступні значення: 1) шматок плити, плита; лист; дошка; 2) блок, масив, частина; 3) геол. плита (тектонічна або літосфера). В даному реченні 板块 виступає в якості фінансового терміна "цінні папери, акції певного сектора фондового ринку".

- 在这之前, 亿达中国曾于4月10日公告称, 由于中民投被实施资产冻结, 在技术上导致亿达中国未偿还本金总额为42.77亿元的贷款触发提前赎回条款 *Zài zhè zhīqián, yì dá zhōngguó céng yú 4 yuè 10 rì gōnggào chēng, yóuyú zhōng mǐn tóu bèi shíshī zīchǎn dòngjié, zài jìshù shàng dǎozhì yì dá zhōngguó wèi chánghuán běn jīn zǒng'é wèi 42.77 Yì yuán de dàikuǎn chùfā tíqián shú huí tiáokuǎn .*
- До цього Yida China Holdings 10 квітня оголосила про те, що заморозка активів China Minsheng Investment Group технічно створила умови для дострокового викупу непогашеної позики по основному капіталу Yida China Holdings в розмірі 4 млрд. 277 млн юанів.

В даному прикладі 资产冻结 zīchǎn dòngjié має значення економічного терміна "заморозка активів". Тим не менш, саме по собі слово 冻结 dòngjié є загальноживаним і має значення "замерзати; застигати; заморожування, замерзання; мерзлота; мерзлий". В ході аналізу новинних статей економічного характеру було виявлено, що в економічних текстах мас-медіа спостерігається процес термінологізації – переходу загальноживаного слова в розряд терміна.

Термінологізація – неминуче явище в процесі розвитку будь-якої мови, і китайська мова не є винятком. Це динамічний процес, який впливає на повсякденну комунікацію носіїв мови, при цьому на матеріалі сучасної китайської мови маловивчений. Можна з упевненістю вважати, що таке лінгвістичне явище, як термінологізація, буде продовжувати демонструвати тенденцію активного розвитку, тому воно заслуговує подальшого ретельного вивчення і аналізу.

Висновки до 2 розділу

В результаті проведеного дослідження ми дійшли до таких висновків практичного характеру:

Лексико-граматичні особливості одиниць першої групи денотативних реалій дозволили розподілити їх по 7 підгрупах. Перші три групи склали денотативні реалії, один з компонентів яких був виражений 1) ергонімією, 2) антропонімом, 3) топонімом. Різновидом останньої підгрупи є поєднання з годонімом. Окрему четверту групу склали поєднання, які за класифікацією Г. А. Томахіна названі "чистими денотативним реаліями" або реаліями-термінами. У п'яту підгрупу увійшли денотативні реалії, виражені ідіоматичними вираженнями. Кількісну перевагу тут склали поєднання, утворені за метафоричним переносом. Історичні реалії в англійській економічній лексиці увійшли в окрему групу. Останньою з виділених нами підгруп є розділ, що включає аббревіатури в китайському економічному дискурсі.

Друга група китайської економічної лексики з національно-культурним компонентом містить одиниці, що відрізняються "культурною конотацією". Особливістю цієї лексики є те, що, маючи аналоги в інших мовах, ці одиниці відрізняються культурно-історичними асоціаціями для представників китайськомовної культури.

Дослідження національно-маркованої економічної лексики в китайській мові виявило, що більшу її частину складають історичні реалії. Подальший розподіл лексики в цій групі було проведено відповідно до змін в економічній системі Китаю в ХХ-ХХІ ст.. Кожен етап характеризувався появою нових понять і, відповідно, нової лексики. Ми виділили три основні групи національно-значущої лексики, що характеризують такі зміни в економіці як: 1) перехід до планової економіки, 2) період "культурної революції" 3) сучасна модель економічного розвитку Китаю – "економічне диво". Окрему групу склали найменування валюти в Китаї. Діалектизми гуандунського діалекта, які поповнили сучасну китайську лексику, були об'єднані

нами в останню, з проаналізованих груп лексики з національно-культурним компонентом.

Особливістю економічної лексики в китайській мові стала велика кількість одиниць, утворених складанням слів і основ.

Наявність національно-культурного компонента в структурі значення может вважатися мовною універсалиєю, тому що є актуальним в ідіоматиці різних мов.

РОЗДІЛ 3

ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КИТАЙСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ

3.1. Граматичні особливості економічних текстів

Економічний текст має низку особливостей, наприклад, засіб когезії. Воно забезпечують інформативність тексту, забезпечуючи передачу когнітивної інформації, будуючи логічний шлях [15, с. 65]. Когезія "凝聚力" вважається інструментом, який підтримує внутрішню лексико-граматичну зв'язність тексту, це полегшує завдання адресанта передачі інформації, так як інтерпретація елементів тексту повністю залежить від інших [39, с. 80].

М. А. К. Хеллідей і Р. Хасан, автори монографії "Когезія в англійській мові": "Когезія – це набір значущих відносин, який є загальним для всіх текстів, який розрізняє текст від "не-тексту" і який служить засобом виявлення взаємозалежності змісту окремих відрізків. Когезія не виявляє, що повідомляє текст; вона виявляє, як текст організований в семантичне ціле" [42, с. 26], [7, с. 85]. Слово "Когезія" утворено від англійського "cohesion" – "зчеплення".

Наприклад, "очевидно абсолютно" – "显而易见".

І. Р. Гальперін виділяє традиційно-граматичні засоби когезії, до них він відносить сполучники, займенники, слова, що виражають часові та просторові параметри, перерахування, графічне виділення частин висловлювання (з допомогою букв і цифр), асоціації, паралелізм структури тексту, хіазм (інверсія), повторення стилістичних прийомів, ритм [7, с. 78-79, с. 83-84].

В економічному тексті не використовується велика кількість образних засобів та інших виразних прийомів, тому на заміну приходять службові слова або традиційно-граматичні засоби когезії. Знаменники позначають предмети і їх ознаки, мають синтаксичні властивості в реченні, службові – зв'язок відношення між знаменниками і відсутність синтаксичної ролі у реченні [36, с. 30].

Т. В. Мілевська, вважає, що незв'язний текст надалі буде неправильно зрозумілий або спотворений адресатом, зв'язність є основоположним для успішної комунікації [36, с. 38], [12, с. 70].

Зв'язаність є найважливішою якістю тексту, необхідною для його існування [53, с. 37].

З текстів підручника Н. А. Дьоміна можна виділити кілька різних сполучних засобів і конструкцій: "以及", "不仅... 而且", "再看 ... 方面", "在这种 情况 一下", "要 根据", "总之", "从经济学 意义上讲" [14, с. 87].

Ще однією граматичною особливістю економічного тексту, що тісно переплітається з когезією є когерентність. Це допоміжний засіб для логічності побудови і адекватного змісту тексту.

Когерентність часто асоціюється з зовнішньою (прагматичною) зв'язністю, відповідає за зрозумілу і адекватну передачу авторської ідеї, організовує частини тексту так, що в прагматиці прийнято називати доречністю [49, с. 42].

У китайській мові використовується не тільки вище перераховані когезії, але і вступні слова і поєднання для виділення інформації. У лінгвістиці цей прийом називається парантезом "插说" [11, с. 137]. Е. Н. Бобрикова говорить про стійкі тенденції трактування тексту, в рамках лінгвістичної традиції виділяється лінійна послідовність речення і ієрархічне утворення.

Визначення в "Словнику лінгвістичних термінів" стверджує, "парантез (парантеза) – самостійне, інтонаційно і графічно виділене висловлювання, введене в основний текст і має значення додаткового повідомлення, роз'яснення або авторської оцінки; використовується в науковому, публіцистичному, художньому стилі" [16, с. 255]. Наприклад,

- "消息报"研究了各个国家的主要经济指标——国内生产总值, 国际贸易总额, 国家外债和消费品价格, 再和俄罗斯的经济指标做一个对比.

Також характерна особливість економічного стилю – це громіздка структура речення, з дієприслівниковими зворотами, розгорнутими доповненнями. Пов'язано це з тим, що автор не хоче ділити речення, а навпаки намагається висловити максимальну кількість предикатів пов'язану з одним або декількома суб'єктами. Логічна цілісність важливіша в економічному дискурсі, тому для перекладача іноді складно розібратися і правильно донести для реципієнта.

– “...市 当权者 投入 一些 努力 来 帮助 退休 人员.” – “... міська влада доклали певні зусилля, щоб допомогти пенсіонерам” [48, с. 48].

В китайській мові комплекс “投入 一些 努力 来 帮助” не ділиться на частини і тим більше не зв'язаний сполучниками, в українській мові речення трансформується в складнопідрядне за допомогою сполучника “щоб” і дієслова “допомогти”. Семантична цілісність при цьому зберігається, змінюючи лише граматичну структуру речення.

А. М. Пешковський вказує на наявність відокремлених членів речення, виділення неголовного члена речення для посилення його значущості. Це можуть бути дієприслівники, додатки, визначення і т. д. [44, с. 75].

Говорячи про головні функції відокремлених членів, дослідники відзначають, що інтонаційне виділення факультативного члена речення слугує для смислового підкреслення і актуалізації додаткового повідомлення або додаткового уточнення, пояснення іншого члена.

Економічний текст унікальний своєю підготовленістю, навіть при інтерв'ю або іншому мовному акті. Спонтанність і непередготовленість – рідкісна, майже не зустрічається, особливість економічного тексту. Але тим не менше, для реалістичності мовця для широкої публіки, автор вживає вставні конструкції, імітація спонтанної внутрішньої мови. Використовується вільний синтаксис, для оформлення ідеї, доповнення та укладення [28, с. 264].

Для економічних текстів характерно вживання штампів, живання штампів, важливо для українських і китайських мов точність і особливість економічних текстів,

активно використовується авторами у економіці та промовах на тему економіки - це штампи. Вони зручні як для автора, так і для слухача - вони забезпечують, насамперед, автоматизацію процесу сприйняття, полегшення комунікації. Штампи найчастіше утворюються з метафоричних виразів, які в результаті частого вживання багато в чому втрачають свою образність і стають ідіоматичними виразами.

В даному розділі детально розглянуті особливості вживання штампів як однієї з характерних рис китайського економічного стилю. Ось кілька прикладів найуживаніших штампів, широко використовуваних в сучасній китайській мові.

У лінгвістичній літературі українською мовою для позначення деяких особливостей лексики економічного тексту часто використовуються такі терміни, як мовної стандарт, штамп, трафарет, шаблон. При цьому окремі автори вкладають різне значення в один і той же термін, найчастіше негативне. Так, на думку І.Б. Голуб, "мовні штампи, позбавляючи говорить від необхідності шукати потрібні, точні слова, позбавляючи конкретності, як правило, вони нічого не вносять у зміст висловлювання, а лише засмічують мову".

У даній роботі використовується тільки термін штамп. Під терміном "штамп" розуміється "стилістично забарвлений засіб мови, носії мови позначають його як стійкий," готовий до вживання "і тому найбільш" зручний "знак для вираження певного мовного змісту, що має експресивне і образне забарвлення. У китайському публіцистичному тексті розрізняють штампи двох видів: метафоричні штампи і стійкі поєднання.

Метафори в найширшому розумінні терміна (буквально "перенесення") вживаються для позначення переносу найменувань, що виникають за подібністю внутрішніх або зовнішніх ознак предметів і явищ, що відносяться до різних сфер життя, а також для позначення слів, що виникають в результаті перенесення найменування, і надзвичайно широко використовуються як джерело експресії в промовах відомих політиків та економістів. Говорячи простіше, метафора утворюється в результаті вживання деякого виразу, що має конкретне значення, в переносному сенсі. Так,

пряме значення мають фрази: включити до порядку денного, коли мова йде про конкретні збори, закласти фундамент, коли мова йде про будівництво, піднятися на один щабель, коли мова йде про людину йде по сходах, відкрити завісу і грати роль, коли мова йде про виставу в театрі і т.п. Але в переносному, метафоричному значенні вираз сприймається в цілому і набуває нового змісту.

Наприклад, в китайських публіцистичних текстах такі вирази як (внести вклад в ,贡献), (为...打下基础 закласти фундамент для ...) як штамів отримують загальне значення (зробити щось потрібне, корисне для ..., 做有用的事, 对...有用)

Взагалі провести чітку грань між власне метафорою і метафоричним штамом важко. Можна посилається на частотність і деяку, хоча б часткову, втрату образності, хоча варто відзначити, що китайські штампи в більшій мірі зберігають подібний характер, ніж українські.

Так, в доповіді Цзян Цземіня опубліковану в газеті «Женьмінь Жибао» від 19.11.02 деякі образні вислови зустрілися всього лише один раз - в цьому випадку, швидше за все, це метафора. Наприклад: слід гарантувати, щоб корабель модернізацій, реформ і відкритості до зовнішнього світу, постійно рухався, розсікаючи хвилі, у вірному напрямку (必须确保现代化, 改革和对外开放的船只不断地通过波浪向正确的方向前进。)

І. В. Кочергін пише, що ускладнення відбувається для уточнення головних членів речення, так як текст повинен чітко висловлювати думку і ясно описувати ситуацію [26, с. 14], [24, с. 27].

В економічному тексті, може зустрічатися велика кількість повторів, однокореневих слів. Згідно з працею "Синтаксис зв'язного тексту" М. І. Откупщикова виділяє "повторення" як ключову умову для існування тексту [40, с. 40].

При цьому досить поширеним граматичним прийомом вважається стислість або опущення слів. Ряд вчених називають цей феномен "неповні речення", такі як

А. А. Шахматов, І. А. Попова, А. П. Сковородников, Е. А. Земська та інші. В економічних текстах головною метою є точна передача інформації, але при великій наявності доповнень, щоб не створювати канцеляриту перекладач може опустити однорідні члени речення або вибрати одне слово на мові реципієнта, яке може поєднувати семантичне значення декількох одиниць мови.

Наступний приклад ілюструє дві особливості (стислість і повтор):

- *"根据 国际 劳工组织的报告, 2009 年 俄罗斯 工资水平 在 72 个 国家 中 排名第 37, 中国 排名第 57. 美国, 法国 和 德国 分别排在 第 4, 第 11 和 第 13. 目前 最 流行 的 物价 比较 方式 则是 麦 当劳 巨无霸 指数."*
(За даними звіту, представленого Міжнародною організацією праці в 2009 році Росія посідала 37-у сходинку в рейтингу з 72 країн, при цьому Китай знаходився на 57-му рядку, США, Франція і Німеччина – на 4-й, 11-й і 13-й відповідно. Одним з найпопулярніших способів порівняти споживацькі ціни в різних країнах світу є так званий індекс Бігмака) [46, с. 53].

У цьому уривку цікаво друге речення. У першому реченні простежуються однорідні члени речення, у другому реченні повторюється однокореневе слово.

- *"如果 其中 物品 是 稀缺 的, 这种 物品 就是 经济 物品; 如果 其中 物品 无限 丰富, 它 就是 自由 取用 物品"* [14, с. 6].

Повтор однорідного поєднання "其中 物品" і "这种 物品", "经济 物品", В останній частині речення заміна на займенник "它".

Якщо ці товари відносяться до дефіцитних, вони називаються економічними; якщо товари не обмежені – це товари вільного використання.

Економічний текст наповнений кліше і штампами [35, с. 42]. Вчені, таких як Т. М. Миколаєва, Є. П. Захарова, В. Н. Москвін та інші стверджують про широкий діапазон розуміння кліше, вони відносяться від психологічних, культурних до мовних кліше.

Ю. Е. Розенталь і М. А. Теленкова сформулювали наступне визначення, кліше або інший лексичний шаблон вживається в певній обстановці і при специфічному спілкуванні [48, с. 64]. Під цим визначенням прийнято розуміти не тільки кліше, але і "стереотипізований зворот", "шаблон" та інші. Ряд вчених об'єднують деякі властивості кліше і мовного штампу, Л. Ю. Іванова, А. П. Сковородінкова і Е. Н. Ширяєва знаходять загальну комунікативно-мовленнєву природу [27, с. 54].

Наприклад, "висока вжитковість", "ходова універсальна одиниця", "готові блоки". При частому вживанні кліше знижується до штампа, тобто – зникання образності. Для додавання експресивності прийнято використовувати трансформацію або повне руйнування кліше і штампів. Стабілізація таких прикладів дуже відносна, але можливість зміни в "лексичних та граматичних межах – абсолютна" [25, с. 57]. Це означає, що кордони кліше і штампів нестабільні, більш того при наявності авторського "складу", створюються проблеми при перекладі. Кліше не завжди використовується для стандартизації тексту або нейтралізації стилю, наприклад, "长期 落实" "протягом тривалого терміну". Але навпаки як експресивний засіб, наприклад, "对话与 合作" (діалог співпраці), "新规 规划" (нові перспективи).

Яскравим прикладом в тексті буде даний уривок:

- "... 这造成了俄罗斯居民的不安全感." (Це все створює у громадян держави відчуття невпевненості в завтрашньому дні) [45, с. 33].

К. І. Чуковський будучи не тільки видатним письменником, а й лінгвістом, негативно ставився до канцеляризмів, засмічення мови подібними словами – це свого роду хвороба, канцелярит. Ускладнює мову без видимих на те причин, нагромадження граматичними зворотами, непотрібними термінами і словосполученнями [55, с. 43].

Отже, економічний текст має низку особливостей, наприклад, засіб когезії. Воно забезпечують інформативність тексту, забезпечуючи передачу когнітивної

інформації, будуючи логічний шлях. Також характерна особливість економічного стилю – це громіздка структура речення, з дієприслівниковими зворотами, розгорнутими доповненнями. Пов'язано це з тим, що автор не хоче ділити речення, а навпаки намагається висловити максимальну кількість предикатів пов'язану з одним або декількома суб'єктами. Логічна цілісність важливіша в економічному дискурсі, тому для перекладача іноді складно розібратися і правильно донести для реципієнта.

3.2.ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРАЖЕННЯ ТЕМПОРАЛЬНОСТІ ДІЙ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Загальна характеристика семантики категорії устрою, слідом за А. В. Бондарко, як відносини між діями в рамках цілісного періоду часу, що охоплює значення всіх компонентів та виражається у висловлюванні поліпредикативного комплексу, який може бути представлений різними типами речень, а також висловлювань вище, що представляють собою фразову єдності. З даного визначення випливає, що відносини устрою характеризують не одну предикативну форму, а поєднання форм. Семантика тексту є тимчасовими відносинами між діями, завжди сполученими з аспектуальною характеристикою компонентів, які реалізуються різними шляхами [23, с. 234-235].

Всі ці значення є основними для семантики устрою китайської мови та в китайській мові мають певні способи вираження часових форм предикатів. На семантику темпоральності дій або відносин передування-слідкування в китайській мові вказує приєднання до предикату суфікса часу 了 le; приєднання показника часу 着 zhe слугує для вираження значення одночасності дій; відповідність дій до одного і того ж періоду без певної відмінності різних часів виражається нульовою формою предикатів. Необхідно підкреслити, що при всій визначеності плану вираження категорії в китайській мовній системі знаходяться у відносинах взаємозалежності і взаємозумовленості. Виділяють два види відносин темпоральності: сувора (повна, сильна) та не сувора (часткова, слабка). Під суворої різночасністю розуміють такі відносини між діями, коли “дія А строго передує (слід) дії В тоді і тільки тоді, коли кожен момент, у якому має місце А, знаходиться раніше (пізніше) кожного моменту, в якому відбувається В” [Там же, с. 243].

Дане мовне явище має в сучасній китайській мові граматичну форму вираження: предикати, виражають дії, що знаходяться у відносинах суворої різночасності, оформлюються суфіксом часу 了 le. Основним значенням даного граматичного показника є підкреслення завершеності дії незалежно від того, чи йде мова про минуле, сьогодення або майбутній час.

Міркування про те, що даний показник можна розглядати в якості перемикача, “сигналу про перехід в інший стан”, висловила професор Тань Аошуан [5, с. 26].

Розглянемо деякі приклади:

(1) 奇迹发生在公众面前。首先，每个睁大眼睛的人都看总统如何谈论经济增长，然后迅速转向预算方面的支出问题，他的语气变化很快，话题也迅速而富有表现力地变化。 [12, с. 20].

Диво сталося на очах у публіки. Спочатку, всі з широко розкритими очима дивилися на те, як президент казав про приріст економіки, а потім дуже швидко перейшов на проблемі витрат з бюджету. Дуже швидко змінився тон його та теми стали змінюватися дуже швидко та експресивно.

Крім першого речення, що грає роль прологу, що передує розповідь, в даному контексті налічується п'ять різних дій, ширше - ситуацій, - знаходяться у відносинах суворої темпоральності:

1) (大家 眼睁睁 地 看着) 一个 嫩绿 的 小 牙 破土而出, 变 高 变 大, 不 一会儿, 竟然 就 长 成 了 一 棵 参 天 大 树) всі з широко розкритими очима дивилися на те, як президент казав про приріст економіки, а потім дуже швидко перейшов на проблемі витрат з бюджету. ;

2) 紧接着, 雪白 的 梨 花 开 满 了 树 冠 дуже швидко змінився тон його;

3) 一瞬间, 花朵 全都 落 了 через мить все змінилось;

4) 无数 的 梨 子 长 了 出来 почали задавати стрімкі питання;

В даному оповідальному контексті дії, на які вказують предикати, оформлені темпоральним показником 了 , співвідносяться один з одним так, що

виключається будь-яка інтерпретація, яка допускала б хоча б часткове “перекривання” в часі. У тексті на китайській мові граматичним маркером зміни дій в рамках однієї мікротеми є показник часу 了 le. В українській мові такого граматичного маркера зміни дій немає; це визначається в контексті оповідання лексично і граматично. Дослідники Н. Ч. Лі та А. С. Томпсон відзначають, що в подібних випадках переклад з китайської самих фраз, що мають в своєму складі 了 le, допускає вживання обставинних слів зі значенням послідовності дій - спочатку, потім, після і ін. [8. с. 198].

3.3. Аналіз економічного тексту за інституційними ознаками

Так як дія і взаємодія індивідів проходять в певному комунікативному середовищі, в конкретній суспільній сфері комунікації виділяють інституційний дискурс, який протиставляється персональному тексту. В. І. Карасик розвинув ідею поняття інституційного тексту, визначивши його як "зразки вербальної поведінки, що склалися в суспільстві стосовно закріплених сфер спілкування" [9, с. 185]. На основі спілкування в рамках статусно-рольових відносин в сучасному суспільстві можна виділити наступні види інституційного тексту: політичний, економічний, дипломатичний, педагогічний, медичний, юридичний, лінгвістичний та ін.

В.І. Карасик [10] пропонує виділяти інституційний текст за двома ознаками: мета і учасники комунікації. Так наприклад, метою економічного тексту можуть бути ділове листування, ведення переговорів, складання бізнеспланів і т.д. Учасниками інституційного тексту є представники суспільства, "агенти", і "клієнти" – люди, які звертаються до них.

Багато досліджень в області інституційного тексту в даний час пов'язані зі сферою економіки, яка є частиною загальнолюдської культури зі своїми закономірностями, сферою людської діяльності, що зазнає зміни з розвитком історії, політики, науки і громадських норм. Так, як і Є. Ю. Махніцький ми також вважаємо, що економічний текст – це сукупність мовних актів, використаних при описі і характеристиці економічних реалій, усні і письмові тексти, що відображають економічну практику [11, с. 159]. Економічний ТЕКСТ є особливим типом тексту, в якому присутні і повідомляються знання про економічні явища, властивості економічних феноменів.

Часто економічний текст і діловий текст вважають тотожними. На наш погляд, економічний текст включає в себе діловий текст і має більш широке значення. Економічний текст крім спілкування представників бізнесу, ділових партнерів на зовнішньому ринку, міжурядових комунікацій, виступів на економічних форумах,

охоплює всю систему спілкування в області виробництва, обміну, розподілу, споживання товарів і послуг. Серед комунікантів економічного тексту зустрічаються не тільки фахівці в сфері економіки, а й журналісти, політичні діячі й пересічні громадяни. Цим пояснюється особливий статус економічного тексту, оскільки в окремих випадках складно виявити кордони між політичним, дипломатичним і економічним дискурсами.

Виділяють чотири групи ознак інституційного тексту: конститутивність, інституційність, специфічність, нейтральність.

Конститутивність включає учасників, умови, організацію, способи і матеріал спілкування. Інституційні ознаки включають "агентів" і "клієнтів" і використовуваними мовні кліше. Специфічність інституційного тексту зумовлена його видом, тобто конкретним суспільним інститутом, і пов'язана із заданими функціями учасників, їх поведінковими нормами, рівнем культури, освіти, фоновими знаннями, які відбиваються і відтворюються в текстах. Нейтральні ознаки мають на увазі загально-дискурсивні характеристики, типові для будь-якого іншого спілкування, необов'язково інституційного, а також елементи інших дискурсів [10, с. 53].

До ознак конститутивності, в першу чергу, відносяться учасники комунікації: глави держав, глави урядів, керівники міжнародних організацій, міністри, члени ради директорів ВФА, спікери. Сфера спілкування також є яскравим прикладом комунікації і відноситься до таких ознак. На нашу думку, метою даної частини виступу є задати "правильний тон" форуму і відкрити дискусію про необхідність удосконалення моделі розвитку та регулювання економічної структури Азії, підкреслюючи важливість ролі, яку Азія відіграє в розвитку світової економіки, особливо на тлі нинішньої кризи, розповісти про економічну ситуацію Китаю за підсумками 2014 р.

Інституційні ознаки наведеного виступу полягають в характеристиках "клієнтів" і "агентів". "Агентом" комунікації виступає Голова КНР,

- 我们希望积极建立亚洲自由贸易网络，完成 2015 年有关中国-东盟自由贸易区现代化和《全面经济合作协定》的谈判。 为了促进亚洲的经济一体化，我们必须同时坚持开放的区域主义，协调促进包括 APEC 在内的区域间合作。
- *"Ми хочемо активно будувати мережу вільної торгівлі в Азії, завершити в 2015 р. переговори про модернізацію зони вільної торгівлі Китай-АСЕАН і всеосяжну угоду про економічне партнерство. З метою сприяння економічній інтеграції в Азії, в той же час ми повинні дотримуватися відкритого регіоналізму, координувати просування міжрегіонального співробітництва, в тому числі в АТЕС".*

"Клієнти" комунікації – це всі учасники "круглого столу", тобто люди, рід діяльності яких пов'язаний з тією чи іншою сферою економіки. Ступінь "відкритості" подібного тексту для фахівців висока, так як "клієнти" комунікативного акту представляють свої інститути і добре обізнані про обговорювану проблематику, змінюючи свою рольову позицію в ході форуму, вони можуть виступати також як "агенти".

Специфічність наведеного інституційного тексту представлена його різновидом: це діловий економічний дискурс. Тут необхідно зазначити його лексичні особливості, спеціальні терміни: 经济共同体(економічне співтовариство), 交易网络 (торговельна мережа), 自由贸易区 (зона вільної торгівлі), 经济伙伴关系 (економічне партнерство), 东盟 (економічна інтеграція), 东盟推推 (АТЕС), 东盟推推 "Міжрегіональне співробітництво", 正长 (екстенсивне зростання), 劳资劳先向 (продуктивність праці), 中推先劳 (валовий внутрішній продукт), 正向长 (темп зростання).

Нейтральна група ознак обумовлена наявністю мовних кліше. Наприклад, мова Сі Цзіньпіна починається зі звернення, характерного для будь-якого важливого виступу в Китаї (女 女们, 先 先们, 朋 朋们 – Пані та панове, друзі), і закінчується

стандартизованою фразою (谢谢体 中 – Дякую за увагу). Відмінності в приватних інституційних ознаках економічного тексту в залежності від сфери спілкування.

У зв'язку з тим, що економічний текст охоплює безліч галузей економіки (підприємництво, маркетинг, торговельні відносини, менеджмент і т.д.), приватні інституційні ознаки такого тексту відрізняються. Залежно від сфери спілкування різняться: лексичний склад, стилістичне оформлення, синтаксичні конструкції, які застосовує мовець, що обумовлено намірами в тій чи іншій сфері спілкування. Наприклад, діловий текст людей, які працюють у відділі продажів, відрізняється високим ступенем залученості мовця в процес комунікації, оскільки професійний інтерес адресанта полягає не тільки в тому, щоб привернути увагу співрозмовника, а також в тому, щоб представити свій товар у лаконічній формі. В даному випадку в комунікативному акті, в якому роль "агента" представляє професіонал з відділу продажів, а в ролі "клієнта" виступає потенційний покупець, міститься високий ступінь емоційного забарвлення, що в цілому не властиво діловому спілкуванню. Так, в лексичному плані тут використовуються епітети, порівняння, велике число числівників; в граматичному – перерахування, порівняно короткі конструкції, оклику і спонукальні речення. Наприклад, заступник директора з продажу компанії Cheryl описує досягнення компанії в такий спосіб:

Економічний текст є основою науково-економічних дискусій в рамках конференцій, форумів та ділових переговорів, має необмежене різноманіття науково-аналітичних текстів, публікацій ЗМІ і включає компоненти інформативного, аргументативного, порівняльно-оцінного висловлювання. Кожен породжуваний текст унікальний і вузько специфічний залежно від кінцевої мети мовця і ситуації спілкування, яка включає різноманітні екстралінгвістичні фактори, проте він зберігає загальні характеристики і властивості, притаманні економічному тексту в цілому: в лексичному плані – економічна термінологія, в аргументативному – застосування різноманітних засобів переконання для вирішення

професійних завдань. Наведемо приклад з інтерв'ю Тянь Голі, Голови Ради директорів Банку Китаю:

- 首最我祝今首极今中中中洲今们们连觉亚们. 盟我也祝争年同信同盟时们时, 经中极中展展展是盟展展是中展亚电络, 争争争争我小盟小洲盟洲中24时, 正向向高高服务盟盟[15].

В даному уривку реалізується стратегія переконання за допомогою такого комунікативного прийому, як наполегливе вживання займенника 我们 "ми", що створює сприятливий образ згуртованої, серйозної команди банку, яка націлена на підвищення ефективності обслуговування клієнтів. Крім того, за допомогою використання таких виразів, як 年同信同盟 正向向高高服盟盟, 务, також застосовується тактика створення позитивного іміджу банку.

Стиль економічних текстів китайської мови – складне, багатогранне явище. Необхідно відзначити, що діловий економічний текст – це система "підмов", використовуваних фахівцями в різних областях – торгівлі, бізнесі, управлінні, наданні послуг, виробництві і т.д. І в кожній конкретній економічній області діяльності функціонує своя "підмова", елементи якої можуть заміщати, виключати, доповнювати один одного. При цьому в кожній конкретній ситуації спілкування співрозмовники будуть залучені в новий комунікативний простір, в якому вони будуть використовувати, щонайменше, особливий набір лексичних одиниць, або – різні мовні стратегії [16, с. 72]. Незважаючи на те що кожен з видів економічного тексту має свою комунікативну специфіку, всі вони об'єднані єдиною метою, які полягають в професійному продуктивному спілкуванні, донесенні інформації, досягненні вирішення питання в певній галузі знань.

Отже, аналіз текстів економічного тексту дозволяє осмислити їх особливі форми, властивості, які проявляються в тій чи іншій ситуації спілкування. Можна стверджувати, що інституційний економічний текст надає можливість для розуміння

економічних реалій, що існують як всередині окремо взятої групи (наприклад, компанії), так і в сфері економічного спілкування в рамках однієї держави або взаємодії кількох держав.

Отже, після докладного вивчення структури економічного тексту і його лексико-граматичних особливостей, можна зробити висновок, що економічний текст характеризується як багатогранний, багаторівневий, аргументований, нейтральний, конститутивний, логічний, підготовлений, однозначний об'єкт вивчення.

Розгляд соціально-комунікативного простору допомагає зрозуміти вид динамічного тексту. Для визначення, потрібно знаходження рамок інституційного тексту. Поглиблене вивчення відіграє важливу роль для перекладача як посередника між суб'єктом і реципієнтом, визначення учасників, хронотопу, ключового концепту, стратегій, матеріалу і тематики, різновидів жанрів, прецедентних текстів, дискурсивних формул як при усному перекладі, так і при письмовому.

Для більш ефективного викладу інформації в економічному дискурсі існують стратегії маніпуляції, які допомагають автору передати ідею, відповідно до бажання: ідентифікаційні формули, вживання слів-епістеміків, похвала і впевненості з адресатом, риторичні тропи, діалог з уявним опонентом, редукція комплексності, стратегія мобілізації/демобілізації. Денотативний компонент розкриває картину про навколишній світ за допомогою мови перекладу.

Вербальним результатом економічного тексту є економічний текст, який слугує засобом комунікації, наділений характерними йому відмінностями. Текст може бути нейтральний, виразний або експресивний. Необхідно пам'ятати, що навіть при всій строгості і формальності, особистий компонент не завжди можна відокремити від економічного тексту.

Головними інструментами, які підтримують внутрішню лексико-граматичну зв'язність тексту вважаються: когезія, когерентність, парантез. Ці лексико-граматичні прийоми полегшують завдання адресанта передачі інформації. До когезії відносяться сполучники, займенники, повторення стилістичних прийомів та інші. Іншими характерними рисами є громіздка структура речення (наповненого доповненнями, визначеннями і обставинами), але при цьому однією граматичною

структурою, виділення неголовного члена речення для посилення його значущості, вставними конструкціями, що імітують спонтанну внутрішню мову, повтор однорідних членів речення або однакових конструкцій, стислість, опущення слів. Наявність лексичних шаблонів: кліше, мовних штампів і канцеляриту.

ВИСНОВОК

Метою даної роботи було виявлення лексико-граматичних особливостей текстів китайського економічного тексту . Для досягнення мети були вирішені наступні завдання:

1. Були розглянуті основні характеристики та проаналізовані ключові особливості економічного тексту і економічного тексту. Після завершення аналізу, можна визначити основні економічного тексту : багатогранність, аргументованість, нейтральність, конститутивність, логічність, підготовленість, однозначність. Більш детальне вивчення економічного тексту допомагає перекладачеві відчувати себе впевненіше.
2. В рамках вивчення лексико-граматичних особливостей економічного тексту , були описані головні інструменти, які підтримують лексико-граматичну зв'язність тексту: когезія, когерентність, парантеза, кліше, мовні штампи і канцелярит. Були виявлені граматичні та інші особливості, наприклад, громіздка структура речення (наповненого доповненнями, визначеннями і обставинам), але при цьому однією граматичною структурою, виділення неголовного члена речення для посилення його значущості, вставними конструкціями, що імітують спонтанну внутрішню мову, повтор однорідних членів речення або однакових конструкцій, стислість, опущення слів.
3. Було розглянуто декілька словотворчих класифікацій відомих вчених, розглянуті запозичення, інтернаціоналізми, фонові слова, професіоналізми, двоскладові і трискладові терміни. У тексті найчастіше зустрічаються терміни іменники, утворені трьома способами: атрибутивний, копулятивний і дієслівно-об'єктний тип зв'язку.
4. Були вивчені лексико-граматичні особливості китайського економічного тексту. Значна частина термінів утворена словоскладанням або складноскороченням, не було виявлено велику кількість мовних штамів і кліше.

Виходячи з отриманих результатів в даному дослідженні, можна вважати, що мета випускної кваліфікаційної роботи досягнута. У подальшій перспективі можна продовжити розширювати матеріали дослідження, для складання економічного словника.

简评

中国经济文本的词汇语法特征该工作致力于根据文本的语言学和文体学的理论和方法论手段，对中国经济文本的词汇和语法特征进行定义。所有这些使我们能够揭示组织中国经济文本的语言特性，中国经济文本是大众传播的一个单元，分发信息丰富的文本，并用某种语言和视觉手段填充某种情感色彩，以吸引人们注意经济性质的重要信息。它跟踪文本的内容，这是操纵收件人心理的一种工具。经济文本的交际有效性是特征。突出显示中国经济文本的主要文本类别（信息性，完整性，连贯性和情态性），以帮助突出显示和识别经济文本的内容。中国经济文本被认为是一个复杂的符号实体，由通过结构要素口头表达的连续符号单元组成。经济信息的每个组成部分都有其自身的语义含义，因为它涉及创建图形系列，通过该图形系列，出现了有助于将主要信息传达给接收者的附加值。我们研究了中文经济文本的风格和语法特征，以表达清晰的图像并传达某些信息以达到预期的效果，并分析了中文经济文本中的常用术语和语法复杂的结构。对广告文字语言的语言文体分析表明，经济文字具有强烈集中影响的目的，引起了人们的注意，并且更加令人难忘。

当前，全球化进程影响着社会的各个领域，包括经济。在 1978 年实行改革开放和开放政策之后，中国曾经是一个封闭而神秘的国家，它不仅标志着经济发展的开始，而且标志着社会，精神的发展。20 世纪下半叶，中国在如此短的时间内经历了戏剧性的经济复苏。例如，1979 年，著名的深圳市被选为新的经济区，这对其快速发展产生了影响。城市在该国

于 2008 年被联合国教科文组织“设计创意城市”选择肯定在许多中国公民的梦想。现在，中国是在经济的领头羊。要保持与其他国家的关系，必须具备语言，文化和礼节知识。译者需要具备丰富的技能和经验，才能从事经济领域的工作。该主题的相关性是由于：现代语言学研究的总体趋势，旨在研究中国经济文本的语言方面；寻找新的经济文本特征研究类型，这对于进一步研究这类文本的语言结构非常重要，并且研究中国经济文本的结构和语义联系对于研究中国经济文本的语法和词汇特征非常重要。本研究的主题是中国经济文献。该研究的主题是中文经济文本的词汇语法特征。这项工作的目的是确定中国经济文本的词汇语法特征。该目标导致需要解决以下任务：

1. 识别主要特征并分析经济文本的特征。
2. 考虑中文经济文本的词汇和语法特征的功能。
3. 解释使中国经济文本具有一定特征的语言特征的性质。

这项研究的材料是来自纯中文站点的中国经济文本，例如印刷的经济文章和政客的讲话。

本文的目的是识别中国经济文本的词汇和语法特征。为了实现此目标，解决了以下任务：

1. 讨论了经济文本和经济文本的主要特征和关键特征。分析完成后，就可以定义基本的经济文本：多功能性，论证性，中立性，合宪性，逻辑性，准备性，明确性。对经济文本进行更详细的研究可以使翻译者感到更加自信。

2. 在研究经济文本的词汇语法特征的框架内，描述了支持文本的词汇语法连贯性的主要工具：凝聚力，连贯性，偏执性，陈词滥调，陈词滥调，语言标记和总理府。揭示了语法和其他特性，例如，笨拙的句子结构（充满了添加，定义和情况），但是具有一种语法结构，选择了句子的非名词成员以增强其含义，插入了模仿自发内部语言的结构，重复了同类成员的术语或相同的结构，简洁，省略词语。3. 考虑了著名科学家的几个词分类，考虑了借用，国际主义，背景词，专业性，两成分和三成分术语。在文本中，最常用的术语是以三种方式形成的名词：定语，定语和言语—宾语交际类型。4. 研究了中国经济文本的词汇和语法特征。许多术语是通过构词或缩写来形成的，许多语言的标记和陈词滥调尚未被发现。根据本研究获得的结果，我们可以假定最终的鉴定工作已经达到目的。将来，有可能继续扩展研究材料以编写经济词典。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арутюнова, Н.Д. текст / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В.Н. Ярцева – Москва.: Сов. Энциклопедия, 1990. – С. 136–137.
2. Ванслав М. В., Ярв И. В., Ивлева Е. С. Особенности перевода деловых писем и контрактов [Текст] // Филология и лингвистика: проблемы и перспективы: материалы II междунар. науч. конф. (г. Челябинск, апрель 2013 г.). – Челябинск: Два комсомольца, 2013. – С. 96– 98.
3. Васильева М. А. Официально-деловой стиль китайского языка. Москва.: КАРО, 128 с.
4. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования / И. Р. Гальперин. – изд. 5-е, стереотип. – Москва.: КомКнига, 2007. – 144 с.
5. Голованова Е.И. Когнитивное терминоведение: учеб.пособие. Челябинск: Энциклопедия, 2008. 180 с.
6. Горелов В. И. Лексикология китайского языка: учеб. пособие для студентов пед. университетов.Москва.: Просвещение, 1984. 216 с.
7. Горелов В.И. Лексикология кит языка: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. №2103 "Иностр. яз." / В.И. Горелов. – Москва.: Просвещение, 1984. – 216 с.
8. Горелов И.Н. Невербальные компоненты коммуникации. Москва.: Просвещение, 1980. 226 с
9. Горелов В. И. Стилистика современного китайского языка.: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2103 "Иностр. яз." / В.И. Горелов. – Москва.:Просвещение, 1979. – 192 с.
- 10.Горелов В. И. Теоретическая грамматика китайского языка: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. "Иностр. яз." / В.И. Горелов. – Москва.: Просвещение, 1989. – 318 с..
- 11.Глушко М. М. Функциональный стиль общественного языка и методы его исследования. – Москва., 2004. – С. 33.

12. Гураль С. К. Дискурс-анализ в свете синергетического видения / С. К. Гураль – Томск: Изд-во Том. ун-та, 2009. – 176 с.
13. Демина Н.А. "Китайский язык. Учебное пособие. Экономика" 2-е изд., испр. – Москва. : Вост. лит., 2004. — 224 с. 49
14. Жеребило Т.В. Словарь лингвистических терминов / Т. В. Жеребило. – изд. 5-е, испр. и доп. – Назрань: ООО "Пилигрим", 2010. – 486 с.
15. Звегинцев В.А. Теоретическая и прикладная лингвистика. Москва., 1968. С.62).
16. Иванов В. В. Терминология и заимствования в современном китайском языке. Москва.: Наука, 1973, 135с.
17. Иванова С.В. Лингвокультурологический аспект исследования языковых единиц: автореф. дис. ... д-ра филол. наук. Уфа, 2003), Томахин Г.Д. Фоновые знания как основной предмет лингвострановедения // Иностранные языки в школе. 1980. № 4. С. 84–87.
18. Карасик В.И. О категориях дискурса // Языковая личность: социолингвистические и эмотивные аспекты : сб. науч. тр. / под ред. В.И. Карасика. Волгоград : Перемена, 1998. С. 185–197.
19. Карасик В.И. О типах дискурса // Языковая личность: институциональный и персональный текст : сб. науч. тр. Волгоград : Перемена, 2000. С. 5-20
20. Карасик, В. И. Этнокультурные типы институционального дискурса / В. И. Карасик // Этно культурная специфика речевой деятельности: сб. обзоров- Москва.: ИНИОНРАН, 2000.-С. 37- 64.
21. Кленин И. Д. Лексикология китайского языка/ И. Д. Кленин, В. Ф. Щичко. – Москва.: Восточная книга, 2013. – 272 с.
22. Комиссаров В. Н. Слово о переводе / В. Н. Комиссаров. – Москва.: Международные отношения, 1973. – 215 с.
23. Кочергин И. В. Основы научно-технического перевода с китайского языка на русский. Учебник / И. В. Кочергин. – Москва.: Восточная книга, 2012. – 624 с.
24. Лейчик В. М. Терминоведение: предмет, методы, структура / В. М. Лейчик. – изд. 3-е. – Москва.: Издательство ЛКИ, 2007. – 256 с. 50 30. Лингвистический

- энциклопедический словарь [Текст] / под ред. В. Н. Ярцевой. – М.: Советская энциклопедия, 1990. – 682 с.
25. Лотте Д. С. Некоторые принципиальные вопросы отбора и построения научно-технических терминов / Д. С. Лотте. – Москва., 1941. – 24 с. (С.8)
26. Махницкая Е.Ю. О современном экономическом дискурсе// Речевая деятельность. Текст: межвуз. Сб. науч. Тр. Таганрог: ТГПИ, 2002, с 158-161, с. 159).
27. Милевская, Т.В. Грамматика дискурса [Текст] / Т.В. Милевская. – Ростов н/Д: Изд-во РГУ, 2003. – 312с.
28. Нелюбин Л. Л. Введение в технику перевода (когнитивный теоретико-прагматический аспект): учебное пособие / Л. Л. Нелюбин. – Москва.: Флинта, 2009. – 216 с.
29. Овчаренко В. М. Термины, аналитическое наименование и номинативное определение. – Москва., 2001. – С. 41–42.
30. Паршина Т. В. О теории технического перевода [Электронный ресурс] / Т. В. Паршина // Актуальные вопросы филологических наук. Материалы IV Международной научной конференции. – 2016. – С.66-72. – Доступ из науч. электрон. б- ки „eLIBRARY.RU“
31. Паршин А. Теория и практика перевода. Учебное пособие для студентов лингвистических факультетов ВУЗов / А. Паршин. – Москва.: Русский язык, 2000. – 161 с.
32. Петушинская Е. Г. Язык популярного экономического дискурса: автореф. канд. дис./ Е. Г. Петушинская. – М., 2008. – 25 с. Петушинская Е. Г. Язык популярного экономического дискурса : автореф. канд. дис./ Е. Г. Петушинская. – Москва., 2008. – 25 с.
33. Ревзин И.Н., Розенцвейг В.Ю. Основы общего и машинного перевода. – Москва., 1964.
34. Реформатский А. А. Что такое термин и терминология. – Москва., 2000. – С. 121. С. 6-7

35. Розенталь Д. Э., Теленкова М. А. Словарь-справочник лингвистических терминов – Москва, 1976 г.
36. Семенас А.Л. Лексика кит языка. Учебник для среднего уровня / А.Л. Семенас. – 3-е изд., испр. – Москва.: Восточная книга, 2010. – 280 с
37. Семенас А. Л. Лексика китайского языка Базовый учебник. – Москва.: Восток-Запад, 2005. – 310 с. – ISBN 5-478-00095-7.)
38. Семенас А.Л. Лексика кит языка. Учебник для среднего уровня / А.Л. Семенас. – 3-е изд., испр. – Москва.: Восточная книга, 2010. – 280 с
39. Симашко, Т.В. Сопоставительный анализ слов с генетически родственными корнями в составе денотативного класса [Текст]/Т.В. Симашко // Проблемы концептуализации действительности и моделирования языковой картины мира : сборник научных трудов / Поморский гос. Ун-т им. М.В. Ломоносова. Северодвинский филиал ;[сост., отв. Ред. Т.В. Симашко].- Москва.; Архангельск: [б. и.], 2009.- Вып. 4. – С. 194-201.
40. Томахин Г.Д. Лингвострановедение: что это такое? // Иностранные языки в школе. 1996. № 6. С. 22–27. 57. У Гоуха. Расхождения культурных коннотаций в русских и китайских словах-реалиях: Филология. Лингвистика. Лингводидактика. Москва., 1995
41. У Ликунь. Об аффиксальном терминообразовании в китайском языке// Сборник материалов научной конференции "научнотехническая терминология" М.Ж: ВНИКИ, 2002, Вып. 2.)
42. Фролова О.П. Словообразование в терминологической лексике современного китайского языка. Монография / О.П. Фролова. – Москва.: Восточная книга, 2011. – 168с.)
43. Хэллидей, М.А.К. Когезия в английском языке / М.А.К. Хэллидей, Р. Хасан // Исследования по теории текста: реферативный сборник. – Москва., 1979. – С. 108-115.
44. Чернявская В. Е. Интерпретация научного текста: Учебное пособие / В. Е Чернявская. – изд. 4-е. – Москва.: Издательство ЛКИ, 2007. – 128 с.

45. Чудинов А.П. Финансовая метафора в политической речи / А.П. Чудинов // Рус. Речь. – 2003. - №4.- С.51-55
46. Щичко В.Ф. Китайский язык. Теория и практика перевода : учеб. пособие. Москва.: Восток – Запад, 2004. 224 с.
47. Cutting J. Pragmatics and Discourse. London; N.Y.: Routledge, 2002. 200 p
48. English-Russian dictionary of economics and finance. Англо-Русский словарь по экономике и финансам. 2012 English-Russian dictionary of economics and finance.
49. Encyclopedia of Contemporary Chinese Culture [Электронный ресурс] / ed. Edward L. Davis. – Режим доступа: <http://www.zoliticalavenue.com/PDF/ENCYCLOPEDIAS/Encyclopedia%20of%20Contemporary%20Chinese%20Culture.pdf>.
50. Halliday M.A.K., Hasan Ruqaiya. Cohesion in English Longman, 1976. – 375 pages. – ISBN: 0582550416(PAGE 26)
51. Liu Guifang. Xiandai hanyu yuti bianyi wenti/ Liu Guifang, Tan Hongjiao// Xueshu jiaoliu.– 2015. –№12 (141)
52. Shi, X. Discourse and culture: From discourse analysis to cultural discourse studies / X. Shi. – Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press, 2013. – 420 p.
53. Shi, X. Chinese Discourse Studies / X. Shi. – Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2014. – 223 p.
54. Чжан Шоукан. Слообразование и формобразование. – Хубэй: Изд-во "Хубэй жэньмин", 1981(张寿康 构词法和构形法-湖北: 湖北人民出版社, 1981. Чжан Шоукан. Гоуцыфа хэ гоусиннфа). – 96 с
55. Чжу Дэси. Исследования по грамматике современного китайского языка.- Пекин: Изд-во "Шану иншугуань", 2000 (朱德熙. 现代汉语语法研究.- 北京: 商务印书馆出版社, 2000. Чжу Дэси. Сяньдай Ханьюй юйфа яньцзю). -285 с.
56. Економіст [Электронный ресурс]: український журнал // Режим доступу: <http://ua-ekonomist.com>. 2013, вільний.

57. Ван Дейк, Т.А. К определению дискурса [Электронный ресурс] / Т. А. Ван Дейк // Режим доступа: <http://psyberlink.flogiston.ru/internet/bits/vandijk2.htm>. 2013, свободный.
58. ИКАО. Международные стандарты и Рекомендуемая практика. Приложение №5 к Конвенции о международной гражданской авиации [Электронный ресурс] Режим доступа: http://aviadocs.com/icaodocs/Annexes/an05_cons_ru.pdf
59. Китайский язык онлайн. Платформа для обучения, подсобное обучение. [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://studychinese.ru/grammar/28/>
60. Письменный перевод специальных текстов [Электронный ресурс]: учеб. Пособие / Е.А. Мисуно, И.В. Баценко, А.В. Вдовичев, С.А. Игнатова. – Москва.: ФЛИНТА, 2013 – 256 с.
61. 杨俊蕾 (Ян Цзюньлэй). 中国当代文论话语转型研究 (Исследование трансформации дискурса современной китайской литературной теории) / 杨俊蕾 (Ян Цзюньлэй). – 北京: 中国人民大学出版社, 2003.
62. 沈开木 (Шэнь Кайму). 现代汉语话语语言学 (Лингвистика текста в современном китайском языке) [Электронный ресурс] / 沈开木 (Шэнь Кайму). – 1996. – Режим доступа: http://bq.kongfz.com/detail_19392780.html.
63. 盛晓明 (Шэн Сяомин). 话语规则与知识基础：语用学维度 (Основы и принципы дискурса: аспект прагматики) [Электронный ресурс] / 盛晓明 (Шэн Сяомин). – 2000. – Режим доступа: http://vdisk.weibo.com/s/uxb_aaFQ1wsNJ?sudaref=www.baidu.com.
64. 陈忠华, 刘心全, 杨春苑 (Чэнь Чжунхуа, Лю Синьцюань, Ян Чуньюань). 知识与语篇理解：话语分析认知科学方法论 (Знание и понимание дискурса: методология когнитивного подхода в текст анализе) [Электронный ресурс] / 陈忠华, 刘心全, 杨春苑 (Чэнь Чжунхуа, Лю Синьцюань, Ян Чуньюань). – 2004. – Режим доступа: <http://vdisk.weibo.com/s/BU7HeOfIjMov1>.
65. 池昌海 (Чи Чанхай). “周易”的话语思想 (Теория дискурса "Чжоу и") / 池昌海 (Чи Чанхай) // 当代中国话语研究. – 2009. – № 2. – 18–28 页.

66. 陈国明 (Чэнь Гомин). 中华传播理论与原则 (Теория и принципы китайской теории коммуникации) / 陈国明 (Чэнь Гомин). – 台北: 五南图书出版股份有限公司, 2004.
67. Электронная библиотека БГУ. Май Ликунь. [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://elib.bsu.by/handle/123456789/26423>
68. FB News. Dictionary .[Электронный ресурс] Режим доступа: <http://fb.ru/article/39915/dochernyuaya-kompaniya> словарик
69. 汉语大字典 (Большой китайский словарь) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vdisk.weibo.com/s/ukiQEtf7qV1i/html>.
70. 百度贴吧。中俄双语新闻。 [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://tieba.baidu.com/p/4198016900>
71. 慢钱头条 . Новостной портал. [Электронный ресурс] Режим доступа: http://toutiao.manqian.cn/wz_177oSn5lSvv.html
72. 头条。俄媒。 [Электронный ресурс] Режим доступа: https://mp.weixin.qq.com/s/K6ICPoFo_8x8Xmh1FbKhGQ статья по терминам
73. 新浪博客 . Новостной портал. Блог. [Электронный ресурс] Режим доступа: http://blog.sina.com.cn/s/blog_4e5041c20100hpxj.html
74. 中国新闻网. 博鳌亚洲论坛开幕式习近平发表主旨演讲(全文). 中国新闻, 2015. URL: <http://world.people.com.cn/n/2015/0328/c157278-26764252.html>
75. 综合报道奇瑞汽车车售部副总总理秦力洪演讲. URL: <http://auto.sohu.com/20060628/n243986834.shtml>
76. 大洋网-广州日报. 卢布断崖式下跌中国出口企业很受伤. URL: <http://money.163.com/14/1217/07/ADLCSCKN00253B0H.html>
77. 中国总经网. 金融者说 : 中国银行董事长田国立说新常态新思维. URL: <http://news.hainan.net/guonei/guoneiliebiao/2015/03/04/2278379.shtml>
78. 在线汉语词典 (Электронный толковый словарь китайского языка) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://xh.5156edu.com>.

79. 中国知网 (Китайский академический портал) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: URL: <http://www.cnki.net>.
80. 百度知道 (Электронная энциклопедия "Байду чжидо") [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://zhidao.baidu.com>.
81. 百度百科 (Электронная научная энциклопедия "Байду байке") [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.baik.com>.
82. 方言 (Фан'янь) / 杨雄 (Ян Сюнь) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vdisk.weibo.com/s/dCDzC99vXfMJt.html>.
83. 释名 (Шимин) / 刘熙 (Лю Си) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.zwbk.org/shiming.html>.
84. 说文解字 (Шовэнь цзецзы) / 许慎 (Сюй Шэнь) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vdisk.weibo.com/s/dhV98CaZyRCYo.html>.
85. 尔雅 (Эр'я) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vdisk.weibo.com/s/zxd6bpX-DFss1.html>.
86. 中华网 (Информационное агентство "Чжунхуа") [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://china.com>.
87. 中华网 (Информационное агентство "Чжунхуа") [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://china.com>.
88. 搜狐新闻 (Информационное агентство "Соуху") [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://news.sohu.com>.
89. 新华网 (Информационное агентство "Синьхуа") [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.xinhuanet.com>.
90. 环球网 (Информационное агентство "Хуаньцю") [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.huanqiu.com>.
91. 中国知网 (Китайский академический портал) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: URL: <http://www.cnki.net>.